

JOURNALISTI

2
0
2017

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 10.2.2017

Jää- nainen

Elina Paasonen
kasvoi journalistiksi
taitoluistellen.

10

tässä lehdessä

Teatteriväki auttaa toimittajia pääsemään eroon esiintymispaineista. **16**

KUVA: JUHA HARJU

Topeliuspristagare Jeanette Björkqvist har fått många att öppna ögonen och se människor i nöd, i stället för att bara titta bort.

22

Onko omasta työnantajasta tehty JSN-kantelu perusteltu, jos epäilee työnantajan rikkovan Journalistin ohjeita?

25

KANNEN KUVA: ELIAS LAHTINEN

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 10. 2. 2017

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.slaktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 09 856 67912
journalisti@nesenta.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

Tarpeeton kiire

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Yleisradion johto panee kohtuuttoman kovalla kii-reellä toimeksi yhtiön toiminnalle asetettuja tavoitteita. Aikaa tarvittavien säätöjen tekoon on puolenkymmentä vuotta, mutta Yle on aloittanut jo nyt henkilöstön merkittävään vähentämiseen tähtäävän leikkausten sarjan.

Viime vuoden puolella alka-neissa Ylen tuotannon ja designin yt-neuvotteluissa tavoiteltiin 145 henkilön irtisanomista. Neuvottelujen tuloksena määrä pieneni: irtisanottavia on 63, eläkejärjestelyillä lähtee 35 ja toisiin tehtäviin siirtyy 17 henkilöä.

Näitä leikkauksia ei ehditty julkistaa ennen kuin Yle tiedotti uusista, nyt aluetoiminnan tekniseen työhön liittyvistä yt-neuvotteluista. Sitten tuli tieto Ylen julkaisuyksikön yt-kutsusta. Uhan alla on kymmeniä työpaikkoja. Eikä tämä tähänkään lopu, toteaa toimitusjohtaja **Lauri Kivinen** Journalistille antamassaan haastattelussa.

Kivinen vetoaa Ylen toimintaa linjanneen parlamentaarisen työryhmän velvoitteisiin. Moni on tulkinnut **Arto Satosen** (kok.) johtaman kansanedustajien työryhmän Yle-mietintöä toisin. Muun muassa **Eero Heinäluoma** (sd.) toteasi joulukuussa Journalistiliiton valtuuston kokouksessa, että suuret irtisanomiset tulivat hänelle – ”ja uskoakseni koko Yle-työryhmälle” – yllätyksenä.

”Ylen pitäisi sitoutua turvaamaan osaavien ammattilaistensa siirtymistä uusiin asemiin.

Eräs Satosen työryhmän keskeisistä linjauksista on velvoite lisätä vuoteen 2022 mennessä kolmanneksella ohjelmahankintoja ja ulkopuolisten yhtiöiden tuotantopalveluja. Tämä

tavoite toteutuisi myös sellaisella aikataululla, joka mahdollistaisi joustavammat henkilöstöjärjestelyt. Ylen pitäisi sitoutua turvaamaan osaavien ammattilaistensa siirtymistä uusiin asemiin alan työmarkkinoilla sen sijaan, että heidät vain pika-vauhdilla irtisanoitetaan.

Satosen työryhmä on kirjannut hankinnan ehdoksi muun muassa sen, että Ylen tilaamissa tuotannoissa noudatetaan lakiin ja työehtosopimuksiin kirjattuja reiluja periaatteita. Tätä Radio- ja televisiotoimittajien liitto RTTL ja Ylen ohjelmatyöntekijät YOT ovat omissa kannanotoissaan perustellusti korostaneet: ostot pitää kohdentaa vastuullisesti toimiville tuotantoyhtiöille.

Ylen johto tavoittelee toimintamallia, jossa painopiste siirtyy pois omasta ohjelmatuotannosta. Kun haetaan uusia toimintatapoja ja monimuotoisuutta sekä sisältöön että tuotantoon, se pitää tehdä tavalla, joka ottaa huomioon myös järjestelyjen kohteena olevan henkilöstön tarpeet.

Mainosraha liikkuu taas

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Mediamainonta kasvaa. Ainakin siltä näyttää Kantar TNS:n tuoreen raportin mukaan. Viime vuonna mediamainonnassa käytettiin 1 168 miljoonaa euroa. Kasvu edellisvuoteen on 0,9 prosenttia.

Kasvu oli voimakkainta sähköisessä mediassa. Sanomalehdissä mediamainonnan euroja pyöri yhä vähemmän. Taantuva kehitys on tosin hidastunut.

Televisiomainonnan taso on pysynyt entisellään.

Verkossa kasvua on tapahtunut erityisesti mobiilimainonnassa.

Painetun sanomalehden osuus mainoskakusta on laskevasta kehityksestä huolimatta 29 prosenttia. Kun mukaan luetaan myös aikakaus-, kaupunki- ja noutolehdet, printtimedian osuus on 40 prosenttia. Verkkomedia saa 28 ja televisio 22 prosenttia mainonnan euroista.

Myönteisten signaalien vahvistuminen riippuu siitä, kuinka Suomen talous kehittyy.

KASVO

JOONAS PEKKANEN

● 39-vuotias kansalais-aktivisti, Avoimen ministeriön perustaja ja toiminnanjohtaja.

● Koulutukseltaan kauppatieteiden maisteri ja oikeustieteiden ylioppilas.

● Transparency Internationalin Suomen-osaston hallituksen jäsen.

● Kehittää Helsingin kaupungin palveluksessa sähköisiä kuulemis- ja palautekanavia ja Helsinki-kännykkä-sovellusta.

Asiallinen ammattivalittaja

Avoimuusaktivisti Joonas Pekkanen perustaisi Suomeen avoimen tiedon valtuutetun viran.

MARJA HONKONEN, TEKSTI • KAI SINERVO, KUVA

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös on juhlava nippu paperia. Sitä **Joonas Pekkanen** esittelee mielellään.

Kun eduskunnan kansliatoimikunta vuonna 2014 eväsi Pekkasen pyynnön saada Avoimen ministeriön käyttöön eduskunnan vierailijatiedot viikon ajalta saman vuoden helmikuusta, hän pyysi asiaan KHO:n kannan.

Kahta vuotta myöhemmin tuli linjaus: kansliatoimikunnan päätös on kumottava. Nyt Avoin ministeriö toivoo saavansa käsiteltäväkseen tiedot niin, että etenkin elinkeinoelämän vaikuttajien ja lobbausjärjestöjen vierailut voitaisiin julkistaa.

Tavoitteena on alkaa kerätä tietoja viikottain ja julkaista ne avoimena datana, siis luoda epävirallinen, suuntaa-antava lobbarekisteri. Sitä voisivat käyttää myös journalistit ja muut järjestöt.

"Avoimuuskysymykset näyttävät entistä tärkeämmiltä, kun näkee millaisia suhmuroida on jatkuvasti", Pekkanen sanoo.

PEKKANEN ON taustaltaan it-alan startup-yrittäjä. Kansalaisaktivisti hänestä tuli kansalaisaloittelain myötä.

Pekkanen oli perustamassa Avointa ministeriötä, vapaaehtoisorganisaatiota, joka tarjoaa alustan aloitteiden muokkaamiselle yhdessä. Se myös loi mahdollisuuden allekirjoittaa aloitteita sähköisesti jo ennen kuin valtion palvelu oli käytössä. Eduskunnan vierailijatiedot alkoivat kiinnostaa Pekkasta Järkeä tekijänoikeuslakiin -aloitteen myötä.

Nyt Pekkanen on mukana vähän kaikessa, mikä liittyy kansalaisten omaehtoiseen toi-

mintaan. Vapaa-aika kuluu muun muassa vegaanisen grillikioskin, Lapinlahden sairaalan tilojen vuokraamisen ja yhteisöviljelyn parissa.

Kovin tarkasti Pekkanen ei yksilöi, mikä häntä ajaa. Avoimuuden puolustaminen on hänelle tärkeää – arvokysymys.

MIKÄ SITTEn olisi Pekkasen resepti avoimuuden parantamiseen?

Tietosuoja-valtuutetun vastinparina hän näkisi mieluusti avoimen tiedon valtuutetun. Yhdessä nämä voisivat ratkoa kiperimpiä ristiriitoja yksityisyyden suojan ja kansalaisten oikeuden tietää välillä.

Avoimen tiedon valtuutettu voisi linjata hyviä käytäntöjä ja varmistaa sen, ettei tietoa ja piilotella vain siksi, ettei niitä ole erikseen käsketty julkistaa.

”Tavoite on pysyä asialinjalla jatkossakin.

Myös medioiden kannattaisi Pekkasen mielestä tehdä enemmän yhteistyötä avoimuutta ajavien kansalaisjärjestöjen kanssa.

Itse hän aikoo jatkaa aktivistina. Kun aktiivisena kansalaisena havaitsee jotain ajankohtaista, on pistettävä menemään tietopyyntö, kantelu, valitus tai ”mitä milloinkin arsenaalista löytyy”, Pekkanen luettelee.

”Tähän mennessä pyyntöni ovat olleet kohteliaita. En tiedä, tuleeko sitä kyyniseksi tai vihaiseksi jossain vaiheessa”, hän pohtii.

”Tavoite on pysyä asialinjalla jatkossakin”, Pekkanen sanoo. ●

Liitot pitävät kiinni journalismista

PAM suunnittelee nykymuotoisten lehtiensä lakkauttamista. Journalistin haastattelemissa liitoissa journalismia pidetään edelleen arvossaan. SAK:n perinteikäs Palkkatyöläinen siirtyi loppuvuodesta verkkoon.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Palvelualojen ammattiliitossa suunnitellaan viestintä uudistusta, jonka osana nykyisistä Pam- ja PAMPlus-lehdistä luovuttaisiin.

PAMissa parhaillaan käytävissä yt-neuvotteluissa pyritään muuttamaan työnkuvia niin, että toimitus vastaisi laajemmin liiton viestinnästä, ei voittopuolisesti tai lainkaan journalismista.

PAMin viestinnän painopiste siirtyisi nettiin. Painettu lehti koostuisi enimmäkseen verkossa jo julkaistusta materiaalista.

Pam-lehden vt. päätoimittaja **Sini Saaritsa** korostaa, että lehden toimitus ei vastusta viestinnän uudistamista.

”Meidän jäsenkuntamme ansaitsee journalisminsa. Lisäksi rajanvedon on oltava selvä. Lukijan tai katsojan on tiedettävä, mikä on journalismia ja mikä jotain muuta”, Saaritsa sanoo.

PAMIN VIESTINTÄJOHTAJA Timo Piironen kertoo Journalistille, että suunnitelmat PAMin viestinnän tulevasta linjasta ovat edelleen kesken ja niistä keskustellaan yhä. Hän vahvistaa, että liiton johdon suunnitelmissa viestinnän uudis-

tamiseksi ei ole mainittu journalismia.

Piironen sanoi Journalisti.fi:n uutisessa 24. tammikuuta pitävänsä etujärjestöjen tekemää journalismia lähtökohtaisesti ongelmallisena.

”Järjestölehti voi noudattaa Journalistin ohjeita hyvin, kunhan päätoimittajalla on itsenäinen asema suhteessa kustantajaan.”

Elina Grundström, puheenjohtaja, JSN

”Journalistin ohjeet on kirjoitettu mediatalojen näkökulmasta. Riippumattoman journalismin ja etujärjestötoiminnan välillä on pakostakin ristiriita.”

Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Elina Grundström** huomauttaa, että JSN:n jäsenenä on satoja järjestölehtiä. Hän pitää

Piironen tulkintaa on vääränä.

”Järjestölehti voi noudattaa Journalistin ohjeita hyvin, kunhan päätoimittajalla on itsenäinen asema suhteessa kustantajaan.”

Ammattiliittojen lehdet ovat tärkeä osa suomalaisen journalismin monimuotoisuutta, Grundström sanoo.

”On sääli, jos liitot jatkossa julkaisevat vain tiedotusta ja mainontaa.”

TEOLLISUUSALOJEN AMMATTILIITTO TEAMin Intiim-lehden päätoimittaja **Tuomo Lilja** sanoo saaneensa tehdä lehteä vapaasti.

Parhaillaan on käynnissä kolmen SAK:laisen teollisuusliiton (Metalli, TEAM, Puu) fuusioprosessi. Liittojen fuusio tarkoittaa myös Intiimin, Metalliliiton Ahjon ja Puuliiton Särmän yhdistymistä.

”Teemme jatkossakin nimenomaan journalismia”, Lilja sanoo.

”Varmasti viestinnässä mennään verkko edellä, mutta uudessa liitossa halutaan säilyttää vahva lehti.”

Gradussaan SAK:laisen ay-liikkeen viestintää tutkinut Lilja kutsuu journalismin säilymistä jopa ammattiyhdistysten kohtalonkysymykseksi. Lilja pitää PAMin Piironen näkemystä ”ongelmallisena

ja pahaenteisenä”.

”Ammattiliitto on hölmöläinen, jos se luopuu journalismista. On mahdollon ajatus, että tiedotteet ja markkinointi korvaisivat avoimen, ennakoivan ja kriittisen keskustelun. Jos näpelöi journalismia tulee samalla näpelöineeksi jäsendemokratiaa, joka on pitkällä aikavälillä ay-liikkeen elinehto. Lehti on säännöllinen side jäsenistön ja liiton välillä.”

Opettaja-lehden päätoimittaja ja lehteä kustantavan Opetusalan ammattijärjestö OAJ:n viestintäjohtaja **Marja Puustinen** kertoo, että OAJ:lle lehti on osa liiton viestintää.

Linjalla. Pam-lehden vt. päätoimittaja Sini Saaritsa puolustaa lehdensä itsenäisyyttä ja journalistista linjaa. Työnantaja suunnittelee paperilehden alasajoa.

"Olemme 'opettajapuolueen' ääni. Siinä mielessä journalismimme ei ole riippumatonta. Sisältöjen luominen on silti toimituksen asia."

Painetun *Opettajan* tulevaisuus on tällä hetkellä turvattu.

"Syksyn lukijatutkimuksessa alle kolmikymppiset jäsenet arvostivat printtilehteä erityisen paljon."

Puustinen ei ole kokenut journalistin ohjeiden noudattamisessa ristiriitaa.

"Asiasisältöjä toki mietimme jatkuvasti yhteistyössä liiton asiantuntijoiden kanssa."

SAK:n vuodesta 1929 ilmestynyt *Palkkatyöläinen* koki muutoksen vii-

me marraskuussa. Silloin ilmestyi lehden viimeinen painettu numero. Lehteä julkaistaan uutena nettiversiona samoilla journalistisilla perusteilla kuin aiemminkin, sanoo SAK:n viestintäpäällikkö

Jaana Pohja.

"Tavoittelemme lehdelle netin ja syksyllä uudistuvan uutiskirjeen kautta laajempaa kohderyhmää, ennen kaikkea yhteiskunnallisia vaikuttajia."

Taustalla on muun muassa keskusjärjestön roolin muuttuminen.

"Kun EK on kirjoittanut itsensä ulos tupopöydistä, SAK:nkin rooli muuttuu osin kohti vaikuttajaorganisaatiota."

JOURNALISTILIITON PUHEENJOHTAJA

Hanne Aho toteaa, että *Journalisti* toimii itsenäisemmin kuin useammat muut järjestölehdet.

"Tietenkin lehden pitää kertoa liiton asioista, olematta ristiriidassa liiton linjan kanssa. Mutta miten? Siinä juuri on lehden itsemääräämisoikeus."

Aho sanoo, ettei ole aivan samoilla linjoilla PAMin Piiroisen kanssa.

"En sanoisi, että järjestölehti on lähtökohtaisesti ristiriidassa *Journalistin ohjeiden* kanssa. Kustantajahan kaikissa muissakin lehdissä päättää, millaista lehteä julkaisaan." ●

PAM RY:N LEHDET

● Pam-lehti on Palvelualojen ammattiliiton jäsenlehti. Lehden painos on noin 200 000 ja se ilmestyy 15 kertaa vuodessa

● PAMPlus on liiton aktiivien lehti, jonka saavat luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut, ammattiosastojen aktiivit sekä hallinnon jäsenet.

YLEN YT:T

● Tuotanto ja Design -osastolta irtisanottiin 63 työntekijää.

● Julkaisut-yksikön yt-neuvottelut johtavat korkeintaan 25 työntekijän irtisanomiseen.

● Alueiden teknisen työn vähennystarve on 10 henkilötyövuotta. Lähetys- ja mediapalvelut -osaston yt-neuvottelut koskevat neljää tehtävää Pasilassa.

Kivinen tie. Ylen toimitusjohtaja Lauri Kivinen vähentää väkeä ja ulkoistaa Ylen tuotantoa nopeammin kuin Satosen Yle-työryhmä edellyttää.

Ylen Kivinen: Syntyy erilaisia työn muotoja

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • LEHTIKUVA / HEIKKI SAUKKOMAA, KUVA

Toimitusjohtaja Lauri Kivinen sanoo, että ”väkivaltaiset” irtisanomiset ovat Ylelle määrätyn talouskuurin sanelema pakko.

Yleisradion toimitusjohtaja Lauri Kivinen sanoo, että Ylen yt-kierrokset tulevat jatkumaan vielä jonkin aikaa. Viime viikolla saatiin päätökseen Ylen Tuotanto ja Design -osaston yt-neuvottelut, joiden seurauksena talosta irtisanotaan 63 työntekijää.

Perjantaina 3. helmikuuta Yle ilmoitti yt-neuvotteluista Julkaisut- ja Tuotannot -yksiköissä.

Yt-kierre on Kivisen mukaan seurausta sekä Yle-veron indeksikorotuksen jäädyttämisestä että Arto Satosen (kok.) työryhmän mietinnössä määrätystä ulkoisten ostojen määrän lisäämisestä.

Kivinen ynnää *Journalistille*, että Ylen kustannuksista noin puolet ovat ”panostuksia henkilöstöön”.

”Henkilöstövaikutuksia on siksi nyt mahdoton ohittaa. Olisimme halunneet uudistaa Yleä verkkaisemmin ja vakaammin kohti osto-

organisaatiota, kuten maailmalla on muuallakin tehty, ilman väkivaltaisia leikkauksia.”

Yt-ilmoituksia on luvassa jatkosakin, Kivinen vihjaa.

”Oikeudenmukaisuuden ja tehostamisen nimissä on katsottava, että jokaisessa yksikössä tehdään oikeita asioita. Kaikki isot alueet on perattava läpi.”

YLEN PÄÄLUOTTAMUSMIES Jyrki Saarikoski moitti jo loppuvuodesta *Journalistissa* työnantajansa siitä, että Yle leikkaa enemmän kuin sitä edellytetään. Ulkoisia ostoja tulee lisätä noin 30–35 prosenttia, mutta vasta vuoteen 2022 mennessä.

”Valitettavasti tuo pelkoni toteutuu”, Saarikoski sanoo nyt.

”Me luottamusmiehet edellytimme, että vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen mahdollisuudet selvitetään päättyneissä neuvotteluissa mahdollisimman pitkältä ajalta. 35 työpaikkaa säästyi näin, mutta sitä tietä olisi voinut kulkea pitemmällekin.”

Kivisen mukaan leikkaukset oli saatava liikkeelle heti.

”Matkalla vuoteen 2022 hallinto-

neuvosto tulee tarkkailemaan joka vuosi, miten hyvin ollaan menossa tavoitteita kohti.”

SATOSEN TYÖRYHMÄ piti muistiossaan tärkeänä, että Yle toimii ohjelmatalouksissaan vastuullisesti.

Muistiotekstin mukaan Ylen tulee kilpailuttaessaan tuotantoja valvoa, että niissä noudatetaan lakiin ja työehtosopimuksiin kirjattuja reiluja pelisääntöjä. Ylen tulee valvoa, että palkat ovat työehtosopimuksen mukaisia.

Pitääkö Yle siis huolen, että palkat maksetaan tessin mukaan?

”Ei verovaroilla toimiva yhtiö voi teettää työtä muuten kuin asettamalla standardin erittäin korkealle, mitä tulee läpinäkyvyyteen, tasapuolisuuteen ja jopa alueellisiin näkökohtiin. Se on itsestään selvää”, Lauri Kivinen sanoo.

Kivinen kuitenkin linjaa, että vastuu palkkojen määräytymisestä ”on työllistävässä yhtiössä”.

Maksetaanko palkat Ylen tilaamis- ja tuotannoissa tessin mukaan?

”On vaikea noukkia yksittäistä

kriteeriä, kuten työsopimusrakenne, jolla erilaiset kumppanit toimivat. Pitää katsoa kokonaisuutta. Meillä on suuri joukko kriteerejä, joita hankinnassa noudatetaan. Emme esimerkiksi halua hankintojen keskittyvän liian harvoin yhtiöihin. Syntyy alihankintaketjuja, syntyy freelancereita, syntyy keikkatyöntekijöitä, erilaisia työn muotoja. Mielellään näkisimme, että tuotannot mahdollisuuksien mukaan tehdään kotimaassa.”

JOURNALISTILIITON puheenjohtaja Hanne Aho muistuttaa, että Satosen työryhmän erityisenä tavoitteena oli tukea alan toimintaedellytyksiä Suomessa.

”Ylen tulee sekä tukea tuotantoyhtiökentän kasvua Suomessa että huolehtia siitä, että tuotantoyhtiöissä noudatetaan työehtosopimuksia. Tämä on parlamentaarisesti päätetty tavoite siitä, miten näitä verovaroja tulee Suomessa käyttää. Ylen tulee valvoa sitä, että palkat ovat työehtosopimuksen mukaisia, mutta myös lopettaa ostot määrääjäksi, mikäli näin ei ole.” ●

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTATOIMI-
TUksen ESIMIES.

Ei se rapaudu

”

Näytimme, että toimimme samalla tavalla kuin muutkin ammattiliitot. Ei meitä voi miten tahansa pompotella.” Sanoin näin *Journalisti*-lehden haastattelussa vuoden 2013 työehtosopimusneuvottelujen jälkeen.

Sopimus syntyi silloin valtakunnansovittelijan avustamana, ja se hyväksyttiin pari tuntia ennen kuin Journalistiliitto olisi aloittanut lakon. Liiton lehteen haastattelu tehtiin, koska vedin työryhmää, joka valmisteli työtaistelua.

Miksi näitä mietin?

Ainakin siksi, että viimeinen luottamustehtäväni Suomen Journalistiliitossa päättyi vuodenvaihteessa. Se pistää arvioimaan mennyttä ja tulevaa.

Toiseksi siksi, että ammattiyhdistysliikettä syytetään nykyään melkein kaikesta pahasta, mitä maailmassa tapahtuu. Näkemyksen saa puristamatta ulos muiltakin kuin nobelisti **Bengt Holmströmiltä**, joka sanoi MTV:n haastattelussa ammattiliittojen pitävän vanhasta kiinni mutta murenevan itsestään. En suhtaudu ay-liikkeeseen romanttisesti.

Tiedän, että monelle individualistijournalistille liitto on etäinen.

Toisaalta olen oppinut, että kun tilanne kiristyy, jäsenet terhentävät. Kun on yhteisiä etuja ja valmiutta niiden puolustamisen, järjestö ei rapaudu.

Ja kolmanneksi siksi, että pitkän ay-putken aikana koin liittoni olevan vahvimmillaan, kun lakon uhalla torjuttiin työantajan vaatimus lehdistön työajan pidentämisestä. Sopimus syntyi, ja vuosilomat säilyivät ennallaan. Lakkovaroituksen jättäminen tasapainotti voimasuhteita, vaikka työnantaja vastasikin työsululla.

VIIME KEVÄÄN kilpailukyky sopimus

tuntui vetävän maton jalkojen alta.

Työajan pidennys, jonka pieni liitto onnistui torjumaan määrätietoisuudellaan, ajettiin toisessa muodossa läpi valtakunnallisesti. Sopimuksen tekivät keskusjärjestöt. Nielin ratkaisun ajattelemalla, että järjestöjohtajat säilyttivät yhteiskuntarauhan taipumalla hallituksen pakkolaki painostuksen edessä.

Kun aloitin ay-tehtävissä 1990-luvun alussa, edunvalvonta keskittyi työehtosopimuksiin. Niiden piiriin saatiin vähitellen uusia jäsenryhmiä, ja toimintasuunnitelmiin kirjattiin tavoitteeksi ulottaa sitovat sopimukset myös freelancetyöhön.

Aikojen muuttuessa edunvalvonta on laajentunut. Kutsuttakoon uutta tekemisestä jäsenten työmarkkina-aseman parantamiseksi. Järjestöllä on mahdollisuuksia esimerkiksi uraohjaukseen ja koulutukseen, ja on hyvä, että niitä käytetään. Ovatko ammattiliitot jäykkiä? Ainakin SJL näyttää pystyvän sopeutumaan työmarkkinoiden muutoksiin.

Mielenkiintoisin tapaus tällä saralla on vasta aloittanut Journalistiliiton työosuuskunta Media-kunta.

EK:N UUSI puheenjohtaja **Veli-Matti Mattila** on korostanut, että työehtoista pitää sopia entistä enemmän paikallisesti. Jos paikalliselle sopimisella ei aseteta perälautea yleissitovalla työehtosopimuksella, työntekijät ovat heikoilla.

Muutosten keskelläkin perusasetelma on ennallaan. Toiset tarjoavat työtilaisuuksia, toiset työpanostaan. Raha on yhä vaihdon väline ja arvon mitta. Tänä vuonna neuvotellaan taas journalistien työehtosopimuksia uusiksi. Sopimuksia tarvitaan, ja niiden puolesta pitää myös olla valmis panemaan kova kova vastaan. ●

Luistelijan siivellä. Taitoluistelun kuvaajana Elina Paasonen haluaa löytää kisaohjelmista ne olennaiset hetket, jotka erottavat luistelijan muista. Hän haaveilee pääsevänsä kuvaamaan talviolympialaisiin. "Luistelen kameralani, muiden siivellä."

Jään opit

Elina Paasonen on palkittu urheilutoimittaja, taitoluistelun huippukuvaaja ja entinen muodostelmaluistelija. Aina lähes täydellisenkään toimittaja ei saa uutista kiinni.

MARJA HONKONEN, TEKSTI • ELIAS LAHTINEN, KUVAT

”

En pystynyt rentoutumaan oikeastaan koskaan, mutta esitin normaalia.”

Taitoluistelija **Kiira Korven** kilpauran päättymisestä ehti kulua yli vuosi ennen kuin paljastui, että hän oli miltei koko uransa ajan kärsinyt ahdistuksesta.

Mikään saavutus tai suoritus ei riittänyt sammuttamaan perfektionistin huolta siitä, että seuraava virhe oli jo tulossa.

Korven pahoinvointia eivät paljastaneet urheilujournalistit, vaan hän kertoi asiasta itse Mielenterveyden keskusliiton *Mieli & Tunne*-lehdessä (6/2016). Luistelijan loukkaantumisia ja huonoja suorituksiakin oli kyllä seurattu tarkkaan, mutta muuten julkisuudessa esiintyi säteilevä, kiiltokuvamainen Korpi.

”Kiira oli äärimmäisen hyvä viemään roolinsa loppuun”, sanoo **Elina Paasonen**.

Hän on seurannut tamperelaistautaisen Korven uraa tiiviisti paitsi *Aamulehden* urheilutoimittajana ja urheilutoimituksen esimiehenä, myös taitoluistelun huippukuvaajana ja kansainvälisen luisteluperheen jäsenenä.

Paasonen mukaan Korven julkisuuskuvaa suojeli tehokas pr-koneisto. Hän ei usko kenenkään arvanneen, kuinka huonosti Korpi voi, mutta sanoo kyllä aisti-neensa, ettei kaikki aina ollut hyvin.

Korven vaikeuksista oli hankala löytää ketään puhumaan. Aavistuksilleen Paasonen ei löytänyt tueksi lähteitä, jotka olisivat kantaneet uutiseksi asti.

Kun Korpi lopetti uransa, Paasonen ajatteli, että oli aika katsoa eteenpäin.

”Siinä voin toki sanoa epäonnistuneeni toimittajana”, Paasonen sanoo.

KUTEN KORVESSA, perfektionistin vikaa on myös Paasosessa – vaikka itse hän kieltää sen tiukasti.

Paasonen sai ensimmäiset luistimensa kolmevuotiaana ja nappasi MM-hopean muodostelmaluistelujoukkueensa Rockettesin kapteenina 18 vuotta myöhemmin. Kuvaamisen hän aloitti seitsenvuotiaana.

Hän on harrastanut poikkihuilun soittoa, telinevoimistelua ja purjehdusta. Hän on myös kuulunut lähes kaikkiin mahdollisiin koulun palloilujoukkueisiin.

Mäkelänrinteen urheilulukion hän kävi kolmessa vuodessa tukevalla määrällä kursseja, pitkä fysiikka ja matemaatiikka mukaan lukien, vaikka kävi samaan aikaan harjoituksissa 10–12 kertaa viikossa.

”Jälkikäteen ajateltuna se oli kahjo systeemi”, Paasonen hymähtää.

Kilpauran jälkeen hän päätti jatkaa urheilun maailmassa toimittajana ja luistelijoiden kuvaajana.

Taitoluistelusta Paasonen on ollut tekemässä kahta kirjaa. Hänellä on paljon faneja Japanissa ja Pohjois-Amerikassa, ja yhteistyöpyyntöjä tulee ympäri maailmaa. Monet lajin huiput Paasonen tuntee henkilökohtaisesti.

Tammikuussa journalistin ansioluettelon kruunasi Urheilugaalassa jaettu Urheilujournalismi-palkinto.

Kollegoilla *Aamulehdessä* on jaettava naan lähinnä kehuja: Paasonen on kunnianhimoinen, mutta käytännönläheinen, monipuolinen ja pidetty.

Mutta ahdistunut kiiltokuva hän ei ole – korkeintaan vähän kiusaantunut saamastaan hehkutuksesta.

Sitä Paasonen on jopa toimituksen omilla mitalikahveilla. Kunnia palkinnosta kuuluu hänen mielestään ihan yhtä paljon ”urheilun pojille”.

Erikseen hän mainitsee urheilutoimituksen nykyisen esimiehen **Pekka Aalton**, jota hän kutsuu ”wingmanikseen”.

Aalto puolestaan kehuu Paasonen tuntevan hyvin perinteiset kuningaslajit, mutta erityisesti taitoluistelun suuntaan hänellä on toimittajaksi poikkeukselliset verkostot ja asiantuntemus.

Kuulostaa aika täydelliseltä.

KUN AAMULEHDESSÄ kirjoitetaan luistelusta, jutun tekee ja kuvat ottaa yleensä Paasonen. Pystyykö hän suhtautumaan kriittisesti lajiin, joka on kasvattanut hänet

Melko zen. Työkaverit keuhuvat Paasosta siitä, että hän pysyy rauhallisena tiukoissakin tilanteissa. Paasonen itse sanoo, ettei kaikki mene aina "laulaen maaliin". "Kun on kiire ja joku suunnitelma kariutuu, en minä siihen zeniläisen tyynesti suhtaudu. Saatan päästää muutaman ärrän, mutta tokenen nopeasti."

aikuisiksi ja jonka parissa hän edelleen viettää suuren osan vapaa-ajastaan?

Juuri siitä urheilutoimitusten lajiniiloja usein moititaan: kun tuntee seuraamansa lajin ja ihmiset läpikotaisin, ei osaa enää kyseenalaistaa toimintapoja tai tunnista jutunaihetta. Silloin uutisen nappaa joku muu.

Tiiviissä suhteessa on hyvät ja huonot puolensa, Paasonen myöntää.

Hän sanoo välillä joutuvansa muistuttamaan, että hänen tehtävänsä on hoitaa työtään – ei lajin julkisuuskuvaa tai Taitoluisteluiliiton markkinointia. Ei häntä halleilla silti kieroontu katsota.

Oma lajistaan, muodostelmaluistelusta, Paasonen kirjoittaa käytännössä harvoin, ehkä kerran vuodessa.

"Mutta joka kerran kun kirjoitan, joudun käymään sisäisen tsekkauksen", hän sanoo.

Väitettä siitä, että urheilujournalismi olisi kritiikitöntä hehketusta, Paasonen ei niele sellaisenaan.

Hyvä urheilujournalisti ankkuroi suoritukset suurempaan kokonaisuuteen, tunnistaa olennaisen ja merkittävän.

Paasonen itse arvostaa perusteltuja mielipiteitä ja analyyseja sekä laajoja ilmiö- ja henkilöjuttuja. Kollegojen välisestä nokittelusta hän ei perusta.

Hän toivoo, että urheilujournalistit tekisivät enemmän taustatöitä ja -haastatteluja, kokoaisivat omia selvityksiä ja hyödyntäisivät sitä valtavaa datamäärää, jota lajit tuottavat.

Tämä pätee kaikkeen journalismiin, Paasonen sanoo.

Urheilu ei ole laulu- ja leikkiosasto, jonka työn jälki on muita kepoisempaa. Paasonen kammoksuu toimittajien jakamista omiin karsinoihinsa, ikään kuin urheilutoimittaja olisi jotenkin erilainen kuin kulttuuri- tai taloustoimittaja.

Kenties vähän muita intohimoisempi urheilujournalisti saa silti olla – koska niin on yleisökin. Tunnetta täynnä olevasta maailmasta ei voi raportoida, jos istuu pressipenkillä kuin kylmä lahna, Paasonen sanoo. Itsensä on laitettava peliin.

Se ei silti tarkoita, että valitsisi joko Tapparan tai Ilveksen. Se on oman ammattitaidon käyttämistä siihen, että ottaa kantaa, tekee avauksia, keskustelee ja "elää pauheessa mukana".

"Ei kukaan synny neutraalina säkkinä."

OMA URHEILU-URA on antanut Elina Paasoselle nykyiseen työhön paljon eväitä. Mitä tiukempi tilanne on, sitä todennäköisemmin

ELINA PAASONEN

● 36-vuotias Aamulehden urheilutoimituksen esimies. Tällä hetkellä projektitehtävissä.

● On työskennellyt Aamulehdessä vuodesta 2007, sitä ennen Iltalehdessä ja Helsingin Sanomissa.

● On ollut tekemässä Leena Lehtolaisen ja Kaisa Viitasen kanssa tietokirjoja *Jään lumo* (2016) ja *Taitoluistelun lumo* (2010), joka palkittiin vuoden urheilu-kirjana.

● Opiskeli Tampereen yliopistossa tiedotusoppia ja Helsingin yliopistossa kasvatustiedettä.

● Sai muodostelmaluistelun MM-hopeaa helsinkiläisen Rockettes-joukkueen kapteenina vuonna 2001.

● Harrastaa lautailua, purjehdusta ja "vuodenajan mukaista lenkkeilyä" eli hiihtoa, pyöräilyä tai melontaa.

Ei kukaan synny neutraalina säkkinä.

hän ottaa käyttöön urheilumaailman toimintamallit.

”Lähes kaiken, minkä olen oppinut ihmisten kanssa työskentelystä, tavoitteellisuudesta tai paineiden sietämisestä, olen oppinut jäähallilla”, Paasonen sanoo.

Kun Paasonen nousi Rockettesin kapteeniksi, hän oli vasta 17 – yksi joukkueen nuorimmista. Oli mietittävä tarkkaan, millaisen roolin ottaa: edeltäjä oli voimakas persoona, eikä hänen tyyliään voinut kopioida.

”Päätin, että teen tämän kuten itse teen.”

Hän on oppinut tunnistamaan, mitä voi vaatia itseltään, miten valmistautuu ja millä tavoin saa muista enemmän irti.

Esimiehenä Paasonen haluaa tiiminsä valmistautuvan niin hyvin kuin mahdollista, jotta se voisi reagoida yllättäviin asioihin. Se luo rauhaa tekemiseen. Vaikka mikään tarkkaan tehdyistä suunnitelmista ei toteutuisi, ne eivät koskaan mene hukkaan.

Paasonen sanoo vahvuksiensa olevan

juuri suunnittelussa ja toimimisessa muiden kanssa. Hän haluaa varmistaa, että muillakin on mahdollisuus tehdä työnsä hyvin.

Muodostelmaluistelussa ei ollut merkitystä sillä, kuka onnistuu ja kuka tekee virheen. Kaikki, mitä kisasuorituksen aikana tapahtuu yksilölle, tapahtuu koko joukkueelle, Paasonen sanoo.

Parasta lajissa oli, miten siinä yhdistyvät musiikki, fyysiset vaatimukset ja oman tekemisen sovittaminen muiden taitoon. Oleminen yhdessä hetkessä. Ja kun vuoden työn jälkeen saavuttaa täydellisen hetken, saman kokemuksen jakaa kokonainen joukkue.

”Se on aika poikkeuksellista.”

KUTEN TAITOLUISTELIJAN kisakentällä tekemät virheet, myös toimittajan nöyryytys on usein julkinen. Päivän kunto mitataan viimeisimmän jutun mukaan. Kuka tahansa voi arvioida, oliko suoritus hyvä vai huono.

Samassa sarjassa on myös entistä enemmän kilpailijoita: robotit, ammattitaitoiset urheilubloggaajat ja seurat omine sivustoineen ja some-kanavineen. Valioliigassa huipujoukkueiden pr-tiimit raportoivat pelin jälkeen suoraan pukukopeista.

Ykkösaiheita ei enää paljastakaan tarkkavainuinen urheilujournalisti.

Paasonen myöntää, että olisi naiivia väittää perinteisen median aseman olevan ylivoimainen ja ettei joku muu voisi tehdä samaa työtä paremmin.

Asiantuntevinkaan bloggaaja ei kuitenkaan yksin pysty siihen, mihin toimitus yhdessä pystyy. Robotti voi hoitaa NHL-tuloskierroksen, mutta sen teksteissä eivät kuulu toimittajan oma ääni ja monikerroksinen ammattitaito.

Ja PR-koneisto kertoo mielellään vain sen kiiltokuvatarinan, jonka haluaa tulevan julki, Paasonen muistuttaa.

”Siinä meidän työemme arvo tulee esiin.” ●

Robotti on kaveri. Paasonen ottaisi mieluusti robotin apulaiseksi purkamaan suuria datamääriä ja tekemään sihteerin töitä. ”Jos ne kehittyvät niin paljon, ettei minulla olisi toimittajana mitään annettava, sitten ne ovat toki voittaneet.”

○ JANNE AROLA

KIRJOITTAJA ON JYVÄSKYLÄLÄINEN VAPAA JOURNALISTI JA VUOSINA 2014–2015 TOIMINEEN TORIKOKOUS.FI-VERKKOMEDIAN PÄÄTOIMITTAJA. SIVUSTO JULKAISI HUHTIKUUSSA 2015 LAAJAN JUTUN TURKKILAISMIEHEN VAIHEISTA SUOMESSA.

Kuviteltuja faktoja

Narratiiviseen journalismiin pätevät samat säännöt kuin muuhunkin journalismiin: kaiken on oltava totta.

KUVA: HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN

Jutun alku oli suurta draamaa.

Lännen Media julkaisi 21. tammikuuta osakaslehdistään ja myöhemmin lehtien verkkosivuilla jutun, jossa kerrotaan Suomessa opiskelleesta turkkilaisesta, joka liittyi Isisiin. Jutun ensimmäisessä kohtauksessa kuvaillaan, kuinka valokuvauksesta intoillut turkkilaismies kulki joulukuussa 2014 Ylläksellä Äkäslompola-järven jäällä ja odotti revontulien tulevan esiin.

Tekstissä maalaillaan, kuinka ”tymppiintyneen” matkamiehen ”toppahaalari suhisi”, kun hän teki järven jäällä ”mutkaista jälkeä”. Mies ”vilkaisi kelloaan: jo 16”. Talvipäivänseisaukseen oli enää puoli tuntia, mutta taivas oli pilvessä.

Pian mies ”tihrusti uudelleen taivaalle ja näki tähden”. Yhtäkkiä ”isot pilvenrösköt vaeltelivat hiljakseen pois Ylläksen yltä” ja pian esiin tulivat mahtavat revontulet.

Sitten ”hän kolisteli kolmijalkaa asentoon, kiinnitti kameraa, asetti sen herkkyyttä suuremmalle ja valotusaikaa pidemmäksi” ja ryhtyi kuvaamaan.

Myöhemmin hän kirjoitti Facebookissa, että se oli hänen elämänsä parhaimpia hetkiä.

KOHTAUS ON KUIN narratiivisen journalismin oppikirjasta: yksityiskohtia, toimintaa, tunteita ja yllättävä käännä.

Jutun kirjoittanut toimittaja ei kuitenkaan itse ollut jäällä todistamassa tätä iloisen lopun saanutta luonnonnäytelmää. Kysyttäessä hän kertoi, että juttu perustuu muun muassa turkkilaismiehen Facebook-päivityksiin ja -kuviin sekä miehestä kirjoitettuihin artikkeleihin. Miestä itseään ei ole voinut haastatella, sillä hän on tietävästi kuollut Syyriassa viime vuonna.

Toimittajan mukaan yksityiskohtaiset kuvaukset järven jäältä ovat lähdemateriaaliin pohjautuvia dramatisoituja kohtauksia. Kirjoittaja tietää miehen olleen jäällä ja kuvanneen revontulia, mutta ei tiedä täsmälleen, missä järjestyksessä asiat

tapahtuivat tai tapahtuiko niitä ollenkaan. Ehkä mies tosiaan katsoi kelloa, näki tähden ja kolisteli kolmijalkaa, mutta varmuutta siitä ei ole.

SOITIN TÄTÄ kirjoitusta varten kolmelle narratiivisen journalismin asiantuntijalle ja kysyin, missä kulkevat narratiivisen journalismin rajat. Lyhyt vastaus kuuluu, että siihen pätevät samat säännöt kuin kaikkeen muuhunkin journalismiin: mitään ei saa keksiä.

Kun *Kuukausiliitteen* esimies **Lauri Malkavaara** vastasi puhelimeen, hän oli juuri korjannut helmikuun *Kuukausiliitteen* sivuvedoksesta sinne itse tekemänsä virheen. Hän oli editoidessaan lisännyt taideväärennöksistä kertovaan **Anu Nousiainen** juttuun maininnan, että jätesäkit, joita väärentäjä vei kaatopaikalle, olivat mustia. Nousiainen kuitenkin huomautti, ettei tiennyt jätesäkkien väriä. Väri jätettiin pois, koska sitä ei voitu vahvistaa.

”Olemme hyvin tiukkoja. Kaikelle, mitä lehdessä lukee, pitää olla lähde tai peruste”, Malkavaara sanoo.

Aina näin ei tosin ole ollut. Malkavaara muistaa niin sanotun uuden journalismin jälkimainingit 1990-luvun alkuvuosina, jolloin hänen mukaansa joskus yhdisteltiin haastateltavien lausuntoja isoissa asijutuissa. Saatettiin haastatella kahta saman alan asiantuntijaa, mutta panna molempien sanomiset yhden henkilöhahmon suuhun.

”Silloin otettiin taiteellisia vapauksia. Olen itse kirjoittanut *Kuukausiliitteen* kansijutun, jossa kuvailtiin juhliä ja juhliin osallistuneiden henkilöiden elämäntilanteita. Juhlat ja henkilöt olivat totta, mutta kaikki henkilöt eivät olleet niissä juhlissa”, Malkavaara sanoo.

Hänen mukaansa tänä päivänä näin ei missään tapauksessa enää toimittaisi.

LONG PLAYN päätoimittaja **Anu Silfverbergin** korostaa, että poikkeustilanteita ei ole: journalismissa kaiken on oltava totta.

”Narratiivisten elementtien keksiminen ei aseta kyseenalaiseksi vain yksit-

Tarinallisessa jutussa pitäisi yhtä lailla varmistaa, että faktat pitävät.

Maria Lassila-Merisalo, kirjoittajakouluttaja

täistä lehteä ja toimittajaa, vaan koko median.”

Hän kertoo, että useista *Long Playn* jutuista on jouduttu jättämään pois meheviä yksityiskohtia, koska niitä ei ole pystytty luotettavasti vahvistamaan.

Erityisesti näinä aikoina, kun valtamedia pyrkii kiivaasti erottautumaan valemedioista ja propagandasivustoista, faktojen paikkansapitävyyden varmistamisen pitäisi olla ensisijaisen tärkeää.

Viime aikojen ilmiö on kuitenkin se, että yksittäisten ihmisten kokemuksia nostetaan tasaveroisiksi asiantuntijatiedon rinnalle. Mediassa näkee säännöllisesti tarinallisia juttuja sairaudesta tai muusta vaikeasta elämäntilanteesta selviytyneistä ihmisistä. Usein lähteenä ovat vain haastateltavat itse, eikä heidän taustojaan tai sanomisiaan ole tarkistettu muualta.

”Tarinallisessa jutussa pitäisi yhtä lailla varmistaa, että faktat pitävät”, sanoo kirjoituskouluttaja ja narratiivisesta journalismista väitöskirjansa tehnyt **Maria Lassila-Merisalo**.

JOURNALISTIN OHJEIDEN mukaan yleisön on voitava erottaa tosiasiat mielipiteistä ja sepitteellisestä aineistosta. Ainakin tältä osin Lännen Median juttu on ongelmallinen. Jutussa ei mainita, että siinä on dramatisoituja kohtauksia tai kerrota kuvailun lähteitä.

Lännen Median päätoimittaja **Matti Posio** kuitenkin puolustaa juttua. Hänen mielestään tarinallisessa journalismissa miljöön kuvailussa kerronnan faktoiksi riittävät tiedot siitä, millaista yleensä on Äkäslompolo-järven jäällä tai millainen vaikutus revontulien näkemisellä on keneen tahansa ihmiseen.

Posion mukaan olennaista on, että lukijat pystyvät erottamaan, mikä jutussa on tiukkaa uutistietoa ja mikä on dramatisoitua osuutta.

HYVISSÄ JUTUISSA on usein yksityiskohtia, jotka kuljettavat tarinaa eteenpäin ja antavat tekstille voimaa. Yksityiskohtilla luodaan vahvoja mielikuvia ihmisistä ja asioista, joita niillä kuvataan. Mutta jos tiedot eivät pidä paikkaansa, mielikuvat vääristyvät.

Lukuisia Pulitzer-palkittuja juttuja editoinut **Jack Hart** kirjoittaa narratiivisen journalismin klassikkokirjassaan *Storycraftissa*, että maailmaa ei ole mahdollista kuvata ehdottoman täsmällisesti oikein, mutta ainut eettisesti kestävä vaihtoehto on pyrkiä niin lähelle totuutta kuin mahdollista. Eikä hän tarkoita kuviteltua totuutta. ●

Rennosti yleisön eteen. Epämääräinen esiintymiskammo vaivaa monia, myös toimittajia. Jännityksestä pääsee eroon harjoittelemalla.

Eroon ramppikuumeesta

Seinäjoen kaupunginteatteri kouluttaa toimittajia voittamaan esiintymispelkonsa.

KIRSI HAAPAMATTI, TEKSTI • JUHA HARJU, KUVA

”Esiintyminen alkaa, kun astut kotiovesta ulos. Jokainen vuorovaikutustilanne on esiintymistä.”

Seinäjoen kaupunginteatterin teatterikuraattori **Jelena Jokelin-Muilu** lukee otteen **Juha Jokelan** kirjoittamasta *Esitustalous*-näytelmästä. Neljätoista toimittajaa ja viestijää makaa näyttämön lattialla rentoutusharjoituksessa. Esiintymisen paineita on jokaisella joka päivä.

”Vaikka tiedän osaavani asiani, en ole sinut kroppani kanssa. Jotenkin hävettää mennä kaikkien eteen”, sanoo *Ilkan* politiikan toimittaja **Marja Tyynismaa**.

”Yleisön reagoimattomuus lisää jännitystä. Teenkö tämän todella huonosti, kun kenenkään ilme ei värähdä”, *Epari*-kaupunkilehden

toimittaja **Virpi Kupiainen-Ämmälä** kertoo kokemuksistaan.

KUN SEINÄJOEN seudun toimittajakerho – journalistien ja viestinnän ammattilaisten paikallinen yhdistys – sai kaupunginteatterilta kutsun toimittajille räätälöityyn esiintymiskoulutukseen, tunti saaneensa täsmätarjouksen toiveeseensa. Yhä useamman toimittajan arkeen kuuluu esillä olo.

Jokainen haastattelukin on esiintymistä, mutta toimittajilla, kenties leimallisesti juuri maakunnissa, on monenlaisia muitakin parrasvalotehtäviä. Toimittajat vetävät vaalipaneeleita, juontavat tapahtumia ja luennoivat. Myös printtimediassa työskentelevien on osattava esiintyä luontevasti uutisvideoilla.

”Tätä koulutusta on odotettu”, sanoo freelancetoimittaja **Jussi Mustikkamaa**.

”Kyllä eron huomaa, onko television ruudussa kirjoittavan median toimittaja vai tv- ja radio-työtä tehnyt.”

Mustikkamaa on tehnyt freelancerina niin televisio- kuin radiokeikkaa, ja myös vetänyt tilaisuuksia. Hän sanoo, että vaikka jännittäisi, esiintymisten jälkeen on voitajaolo.

”Monellekaan toimittajalle esiintyminen ei ole intohimo, vaan pakko”, Jokelin-Muilu sanoo.

”Silti siitä voi oppia nauttimaan. Omien heikkouksiensa voittamisessa on sitä jotain. Aika moni näyttelijä sanoo olevansa ujo, mutta on silti valinnut esillä olon.”

Jännittäminen on fyysistä, Jelena

Jokelin-Muilu tähdentää. Kainalat hikoavat, suu kuivuu, vatsassa kiertää tai kädet tärisyvät, kuten *Caravan-Kalajärven* toimittajalla **Birgitta Saarenpäällä**:

”Eräässä tilaisuudessa tehtäväni oli spiikata puhujat lavalle. Kun kiinnitin mikrofonin kansanedustaja **Mauri Pekkarisen** kravattiin, käteni tärisivät, niin että koko mies tärisi.”

PARITUNTINEN KOULUTUS on lyhyt, eikä aikaa ole syvällisiin harjoituksiin, mutta jotain aina jää mieleen. Kouluttajan kikkakolmosille on käyttöä: jos haastateltavan tai yleisön silmiin katsominen vaivaanuttaa, katseen voi kohdistaa tämän silmälasien yksityiskohtiin tai kulmakarvoihin. Se häivyttää pälyilevyyden. ●

MEDIAKUNTA

Lyhyt oppimäärä

Journalistiliiton työosuuskunta Mediakunta aloitti toimintansa tammikuussa. Journalisti kertoo, miten siihen liitytään, miten se toimii ja mitä Mediakunta-avauksesta tuumataan Journalistiliiton ulkopuolella.

Näin Mediakunta toimii

Mediakunta on työosuuskunta, johon voivat liittyä kaikki Journalistiliiton jäsenet. Mediakunnan jäsen voi olla freelancer, opiskelija, työsuhteinen, eläkeläinen tai työtön.

MIKSI LIITTYÄ?

Mediakunta hoitaa laskutuksen jäsenen puolesta, ja jäsenen ei tarvitse itse perehtyä yrittäjyyden kiemuroihin. Mediakunnalle työskennellessäsi et ole yrittäjä. Mediakunnasta jäsen saa myös yhteisön, ja se tarjoaa jatkossa muitakin jäsentensä toivomia palveluita, esimerkiksi koulutusta.

1 Liittyminen

- Täytä tietosi Mediakunnan liittymislomakkeeseen osoitteessa mediakunta.fi/jaseneksi.
- Hyväksy samalla jäsen sopimuksen ja osuuskunnan säännöt.
- Maksa liittymismaksu 99 euroa ja liittymispääoma 1 euro. Maksut suoritetaan heti liittymislomakkeen lähettämisen jälkeen verkkopankissa.

2 Käyttäjäprofiilin luominen

- Kirjaudu sähköiseen jäsenpalveluun. Käyttäjätunnuksen ja salasanan saat heti liittymisen jälkeen sähköpostilla.
- Täytä käyttäjäprofiili ja lisää verokorttisi pdf-muodossa.

3 Sovi työstä asiakkaan kanssa ja tee sovitut työt

Mediatalo

Mediatalo

Mediatalo

Mediakunta huolehtii puolestasi siitä, että sinulle kertyy eläkettä ja sosiaaliturvaa.

Esimerkkipalkkio on arvonlisäverottomasta toimittajan työstä. Vähennetyt maksut ovat keskiarvoja.

Miten palkka muodostuu?

Laskutus asiakkaalta esim.	1 000 €
Mediakunnan palvelumaksu 10%	100 €
Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	
TyEL-maksu	171 €
Sotu-maksu	16 €
Tapaturmavakuutusmaksu	7 €
Työttömyysvakuutusmaksu	7 €

Verotettava tulo, josta vähennetään vero verkortin mukaan **699 €**

Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut (verovähennyskelpoisia)

TyEL	62 €
Työttömyysvakuutusmaksu	14 €

4 Laskuttaminen

- Ilmoita sähköiseen jäsenpalveluun tekemästäsi työstä ja luo siitä lasku. Laskuun täytetään asiakkaan tiedot, työhön kulunut aika, työnteon kulut ja laskutettava summa. Mediakunta kerää jäsenilleen tiedot näiden tekemistä työtunneista ja -päivistä.
- Mediakunta tarkistaa laskun tiedot, kuten laskutettavan työn arvonlisäverollisuuden/-verottomuuden ja palkkion asianmukaisuuden.
- Mediakunta hyväksyy laskun ja laskuttaa asiakasta. Asiakkaan vastuulla on vain laskun maksaminen.
- Kun asiakas on maksanut laskun, Mediakunta perii summasta palvelumaksunsa kymmenen prosenttia ja hoitaa jäsenen puolesta työeläkemaksun, sosiaaliturvamaksun, tapaturmavakuutusmaksun ja työttömyysvakuutusmaksun. Juoksevia kuukausikuluja ei Mediakunnassa ole. Mahdollinen palvelumaksujen ylijäämä palautetaan vuosittain jäsenille heidän tulonsa suhteessa.
- Jäsen voi siirtää palkkansa omalle pankkitililleen.

LASKU

Nina Erho, teksti
Johanna Sarajärvi, grafiikka

Mitä mieltä Mediakunnasta?

Media-alan, työelämän muutoksen ja itsensä työllistäjien aseman tuntijat näkevät Mediakunnassa monta mahdollisuutta.

NINA ERHO, TEKSTI

Pasi Pyöriä,
sosiologian tutkija,
Tampereen yliopisto:

"ITSENSÄ TYÖLLISTÄJIÄ on noin 6,5 prosenttia kaikista työllisistä, mikä on prosenttiyksikön enemmän kuin vuosituhaten vaihteessa. Yksi muutoksen syistä on media-alan murros.

Työosuuskunta voi tarjota vertaistukea ja mahdollisuuden säästää liiketoiminnan kustannuksissa. Se voi madaltaa työllistymisen kynnystä, kun työtä voi tehdä itsenäisenä asiantuntijana palkansaajatyyppisessä asemassa ilman yrityksen perustamisen riskejä.

Mediakunnalla liitto vastaa työelämän muutoksiin. Tietenkin ay-liike pyrkii myös säilyttämään vaikutusvaltaansa ja houkuttelemaan uusia jäseniä, mutta ei siinä ole mitään vikaa. Jos joukkovoimaa ei ole, kuka yksittäisten ansiotyötä tekevien asemaa ajaa?"

Mikko Hoikka,
aikakauslehtien toimialajohtaja,
Medialiitto:

"UUDET YRITTÄJÄT ovat totta kai tervetulleita alalle. Osuuskunnan tuleva rooli markkinoilla on toki vielä kokonaan avoin kysymys. Markkinat lopulta näyttävät, millaisille eri palveluille media-alan arvoketjuissa löytyy kysyntää."

Jari Lindström,
oikeus- ja työministeri:

"MEDIA-ALALLA freelancereita on enemmän kuin muilla aloilla, joten tällaiselle toiminnalle on varmasti kysyntää. Ammattiliiton perustaman osuuskunnan hyvä puoli on se, että sen jäsenten etuja pyritään ajamaan tavoittelematta voittoa osuuskunnalle itselleen.

Työosuuskunta mahdollistaa työtilaisuuksien tekemisen, jotka muutoin voisivat jäädä tekemättä. Yhteiskunnan kannalta on tärkeää, että kaikki tarjolla oleva työ voidaan tehdä."

Outi Alanko-Kahiluoto,
kansanedustaja,
kaupunginvaltuutettu (vihr.):

"LAINSÄÄDÄNTÖ EI tunnista itsensä työllistäjiä riittävästi, ja esimerkiksi sosiaaliturvan varmistaminen on usein vaikeaa. Siinä osuuskunta voi olla korvaamattomaksi avuksi.

Mediakunta auttaa konkreettisesti jäseniään, jotta he voivat keskittyä paremmin työnsä sisältöön ja luottaa siihen, että tehty työ kerryttää eläkettä ja toimeentulo on ennustettavampaa. Järjestäytyessään Mediakunnan jäseniksi itsensä työllistäjät saavat näkyvyyttä ja joukkovoimaa asemansa parantamiseksi."

Helena Lamponen,
edunvalvontayksikön päällikkö,
Akavan Erityisalat:

"OSUUSKUNTA VOI olla yksi hyvä järjestely tukea itsensä työllistäjiä, kuten Akavassa uusi yrittäjien ja itsensä työllistäjien edunvalvontajärjestö Entre. Osuuskunta on hyvä taustatuki esimerkiksi palkka- ja palkkioneuvotteluille edellyttäen, että jäsenkunta on riittävän laaja ja että töitä ei suuremmin kilpailuteta osuuskunnan ulkopuolella."

Johannes Koponen,
teema-alueen johtaja, Demokratia ja kyvykkyydet,
ajatushautomo Demos Helsinki:

"MEDIATALOJEN VÄHENTÄESSÄ työsuhteita työntekijät tarvitsevat uusia työn mahdollistavia rakenteita, jollaista ammattiliitto nyt pyörittää. Suoraan digitaaliseen maailmaan syntyneenä se on ketterä.

Uuden talouden hankaluus on, että jos kaikki alkavat kilpailla suoraan toisiaan vastaan eivätkä pysty käymään dialogia esimerkiksi työn kannattavuudesta, syntyy riisutomarkkina. Siksi ammattiliitto on entistä tärkeämpi.

Kun media-alan arvonluojat kerääntyvät yhteen, voi syntyä kiinnostavia ajatuksia uusista tavoista tehdä työtä. Työn ostajan näkökulmasta arvokkaita ovat palvelustandardit, alkaen työn laskutuksesta." ●

Kokkola

Kokkola-lehti on Kokkolan, Kaustisen ja Kruunupyyn alueella keskiviikkoisin 29 000 painoksena ilmestyvä vireä kaupunkilehti. Lehti jaetaan alueellaan kaikkiin talouksiin. Lisäksi lehti on Kokkolassa saatavilla useissa noutopisteissä. Kokkola-lehti on lähes 120-vuotisen olemassaolonsa aikana vakiinnuttanut asemansa monipuolisena, odotettuna ja toivottuna kaupunkilehtenä sekä suosittuna ilmoitusvälineenä.

Nykyisen päätoimittajan siirtyessä eläkkeelle
etsimme Kokkola-lehteen

Päätoimittajaa

- Odotamme sinulta aitoa kiinnostusta Kokkolan ja sen alueen asioihin, tapahtumiin ja ihmisiin sekä halua kehittää Kokkola-lehteä edelleen. Kyky itsenäiseen työskentelyyn ja vastuullinen asenne ovat olennaisia tehtävässä onnistumisessa. Sinulla on tehtävään soveltuva koulutus ja omaat vankan journalistisen kokemuksen.
- Tarjoamme kattavan perehdytyksen sekä haasteellisen ja mielenkiintoisen tehtävän monipuolisessa media-alan organisaatiossa sekä vakavaraisen konsernin edut.

Lisätietoja tehtävästä antaa

julkaisuliiketoiminnan johtaja Alpo Ohtamaa
alpo.ohtamaa@kpk.fi, Puh. 0443 110 201

! Täytä hakemuksesi 22.2.2017 mennessä osoitteessa:
www.kpk.fi/tyopaikat

KESKI-POHJANMAAN KIRJAPAINO OY

Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oy-konsernin päätoimialat ovat julkaisuliiketoiminta, paino- ja jakeluliiketoiminta sekä digitaalinen liiketoiminta. Konserni työllistää vakituisesti noin 330 henkilöä ja budjetoitu liikevaihto on noin 55 milj. euroa.

Mediakulma, Rantakatu 10, 67100 Kokkola

Uuden Suomettaren Säätiön apurahat

Uuden Suomettaren Säätiö tukee suomenkielisen median journalistien yleisen ja ammattisivistyksen lisäämistä myöntämällä apurahoja opin-
tomatkoihin, kursseihin ja muuhun täydennyskoulutukseen sekä tutki-
mus- ja julkaisuhankkeisiin. Lisäksi säätiö kannustaa alan opiskelijoita
pienehköin pro gradu -stipendein.

Säätiön hallitukselle osoitetusta vapaamuotoisesta hakemuksesta tulee
käydä selville hakijan ikä, opinnot, tähänastinen toiminta ja suunnitelma
apurahan käytöstä. Hankkeen toteuduttua apurahan saajan tulee antaa
säätiön hallitukselle kertomus apurahan käytöstä.

Hakemukset tulee lähettää **17.3.2017** mennessä säätiön asiamiehelle
osoitteella: Uuden Suomettaren Säätiö, Annukka Åstrand, Hanikka 19 A,
02360 Espoo.

Tuiskun säätiön apurahat

Toimittaja Onni V. Tuiskun säätiö jakaa ensisijaisesti
matka- ja virkistyskäyttöön tarkoitettuja apurahoja
kaikille toimittajille ja lehtitalojen toimihenkilöille.

Hakemus täytetään ja lähetetään säätiön nettisivulla.
Hakuaika päättyy **31.3.2017**.

Toimittajien on mainittava hakemuksessa, onko hän
Nuorsuomalaisen Sanomalehtimiesyhdistyksen tai
Suomalaisen Sanomalehtimiesliiton jäsen.

www.tuiskunsaatio.fi

I-MEDIAT OY HAKEE ILKAN JA POHJALAISEN TOIMITUKSEEN

UUTISTOIMITTAJIA

- Seinäjoelle etsimme uutistoimittajaa, joka suuntautuisi
maakunnan yritys- ja talousuutisten seuraamiseen.
- Vaasaan etsimme uutistoimittajaa, jolta onnistuvat niin terävät
uutisjutut kuin yhteiskunnan ja talouden ilmiöiden monipuolinen
havainnointi.
- Olet työstäsi kiinnostunut, ahkera tekijä, jolla on osaamista tuottaa
luotettavaa ja kiinnostavaa sisältöä eri julkaisukanaviin.
- Huomaat uutisen ja löydät niitä penkomalla.
- Haluat olla mukana verkon uutiskilpailussa ja tavoittaa
jutuillasi mahdollisimman laajan lukijakunnan. Esiinnyt
sujuvasti uutisvideoilla.
- Olet kiinnostunut uusista journalismin esittämisen tavoista
ja olet itse valmis kokeilemaan uutta.
- Edellytämme opinnoilla hankittuja valmiuksia ja
kokemusta uutistoimittajan työstä.
- Ajokortti ja valokuvaustaito ovat välttämättömiä.

Tarjoamme monipuolisen työpaikan ja tulevaisuuteen katsovan, kannus-
tavan työyhteisön. Seinäjoen paikka täytetään maaliskuun alusta lähtien,
Vaasan paikka elokuun alusta lähtien. Molemmat uutistoimittajan tehtä-
vät ovat vuorotyötä. Työsopimus tehdään toistaiseksi voimassaolevaksi.

Täytä hakemus osoitteessa www.ilka-yhtyma.fi kohdassa
työnhakijat/avoimet työpaikat sunnuntaihin 19.2. mennessä. Lisätietoja
hauista saa hallinnolliselta toimituspäälliköltä Teemu Lampiselältä,
puh. 050 500 4802, maanantaina 13.2. klo 11.00 - 12.00. Hakuaikaa
on jatkettu. Aiemmin jätetyt hakemukset paikkoihin huomioidaan.

I-Mediat Oy

I-Mediat Oy kuuluu
Ilkka-Yhtymä-konserniin,
jossa emoyhtiönä toimii
pörssinoteerattu Ilkka-Yh-
tymä Oy. I-Mediat Oy
kustantaa maakuntalehtiä
Ilkka ja Pohjalainen, kahta
kaupunkilehteä Ikkunaa
ja Eparia sekä viittä eri
paikallislehteä. Konserniin
kuuluu myös tuotanto-yhtiö
I-print Oy.

Ilkka ja Pohjalainen ovat
molemmat omien maa-
kuntien monikanavaisia
ykkösmedioita.

Ilkan päivittäinen lukija-
määrä on 97 000 (KMT Syksy
2015/Kevät 2016)

Levikki 45 046 (LT 2015)

Verkkopalvelussa on viikoit-
tain n. 76 000 käyttäjää
(KMT Syksy 2015/Kevät 2016)

Pohjalaisen päivittäinen
lukijamäärä on 53 000
(KMT Syksy 2015/Kevät 2016)

Levikki 20 076 (LT 2015)

Verkkopalvelussa on viikoit-
tain n. 50 000 käyttäjää
(KMT Syksy 2015/Kevät 2016)

ILKKA
POHJALAINEN
epari
ikkuna
Jurvan Sanomat
Järviselä
Komi
SUOPOLJAN
VIISKUNTA

ILKKA-YHTYMÄ

Osa Ilkka-Yhtymä-konsernia

Etsi Xpertti

**ETSII TUTKIJAN JUTTUUSI
ILMAN HAKUSANOJA,
AVOIN KYSYMYS RIITTÄÄ.**

www.etsixpertti.fi

Palveluksessa yliopistot,
tutkimuslaitokset ja

SUOMEN AKATEMIA

Vänder på alla stenar. Jeanette Björkqvist har svårt att sluta researcha när hon kommer igång. "Jag bävar varje gång det drar ihop sig till publicering", medger hon.

Engagemanget tar ingen semester

JOHAN SVENLIN, TEXT • KARL VILHJALMSSON, FOTO

Årets Topeliuspristagare Jeanette Björkqvist har fått många att öppna ögonen och se människor i nöd, i stället för att bara titta bort och gå vidare.

Det fick bli Kanarieöarna i år. Härom vintern gjorde **Jeanette Björkqvist** misstaget att åka till Dubai med familjen för att tillfälligt fly den förhatliga vintern. Det blev inte mycket till avkoppling.

"Vädret var perfekt och överallt var det snyggt och prydligt, men det gick ju inte att njuta när man såg hur gästarbetarna behandlades. Omänskligt långa arbetsdagar och en ständig rädsla för att göra misstag lyste i deras ögon", minns hon.

Vid sidan av solandet kom semestern också att handla om sociala exkursioner i gästarbetarnas trånga kyffar och diskreta intervjuer med hotellservitören **Kenneth** från Filippinerna.

Det blev inget samhällsreportage från Dubai, men de reportage som hon de facto levererat räckte gott och väl till att hon skulle tilldelas årets Topeliuspris. En allmän reaktion när det meddelades om vem som skulle bli årets Topeliuspristagare var: Va, har inte hon redan fått det?

Nej, inte förrän nu. Däremot har hon belönats med EU-kommissi-

onens journalistpris 2010, Midaspriset 2011, Finlandssvenska Dramatikerpriset 2014 och Fredrika Runeberg-stipendiet 2015. Dessutom har hon ingått i olika team på *Hufvudstadsbladet* och Yle som vunnit priser för sina arbetsinsatser.

"Det är alltid roligt att få pris. Jag får också jättemycket positiv respons för mina reportage direkt till min mejl. Efter vissa reportage har jag till och med fått blommor och någon har skickat bilder på sina barnbarn. Det är roligt att tröskeln blivit så låg."

Björkqvist har under de senaste åren skrivit en rad ingående

Varje gång jag skriver ihop ett reportage tänker jag att det här får nog bli det sista.

Jeanette Björkqvist

berättelser om utsatta människor, sådana som många andra väljer att blunda för. Hennes stora genom-brott i genren samhällsreportage kom 2006 med berättelsen om **Tomppa**, den hemlöse alkoholisten. Andra uppmärksammade reportage har handlat om romer från Östeuropa och människohandelsoffer från Nigeria.

"Min svaghet är att jag aldrig kan sluta researcha. Varje gång jag skriver ihop ett reportage tänker jag att det här får nog bli det sista. Sedan stöter jag på ett nytt problem som jag inte kan låta bli att börja rota i."

NÄR MAN SKRIVER om utsatta människor är det också lätt hänt att man väcker trollen. Björkqvist har fått sin beskärda del av nåthat.

"Det är inte så många arga som kontaktar mig direkt. Kanske beror det på att mitt namn är så svårstavat, för ibland har jag fått vidarebefordrade mejl där det syns att avsändarna skickat flera felstavade versioner innan de slutligen lyckas komma fram."

Även om hon undviker att gå till de anonyma debattörernas träskmarker vet hon vad trollen tycker om henne och den så kallade pk-maffian.

"Ibland hör man att journalister också ska tåla granskning. Det håller jag med om, men det är något annat än att vi ska fungera som mentala slaskhinkar. Det finns liksom ingen öppning till samtal hos den här typen av kritiker, för att uttrycka det milt."

För drygt ett år sedan sade Björkqvist upp sig från *Hbl* för att bli frilans. Hon arbetar numera mest med långa reportage och har hittat en drömmuppslagsgivare i finska reportagemagasinet *Longplay*.

"När jag började jobba med *Longplay* sade de att de vill ogärna ha texter under 25000 tecken. Tidigare har jag känt en frustration över att jag bara fått plats med tio procent av den information jag samlat på

mig. Nu har jag fått nya möjligheter att gräva ner mig djupt i mina ämnen."

Som frilans är den ekonomiska realiteten mycket påtaglig. Inkomster får man bara för levererade artiklar eller reportage.

"Jag inser att jag måste bli effektivare i min research, men det är svårt. När jag kommer igång tappar jag alla tidsperspektiv. När jag jobbade på *Hbl* gjorde jag en del av researcharbetet på min fritid, men då hade jag i alla fall en fast månadslön."

Förutom möjligheterna att bredda ut texterna har hon som frilans också känt sig mer uppskattad än hon gjorde som anställd. Hon lovordar i synnerhet *Longplay* för sattet de värnar om sina frilansare.

"De bryr sig på riktigt om sina medarbetare och sprider en skön vi-känsla. Där skulle etablerade mediehus ha mycket att lära sig. Jag har tänkt mycket på det här och kommit fram till att det kan handla om att det inte finns någon hierarki och ingen ledning som uppmuntrar till konkurrens mellan medarbetare."

LIVET SOM FRILANS innebär också en frihet att röra sig mellan olika gener. Björkqvist är en stor vän av teater och skriver numera också texter för scenen.

"Jag sitter i Viirus styrelse och känner många skådisar. De är härliga människor och jag beundrar deras förmåga att komma ihåg långa texter. Självt skulle jag ha svårt att komma ihåg en hel replik."

Hennes första teaterpjäs, *Kvinna till salu*, hade premiär 2014 på Svenska teatern i Helsingfors och fick idel beröm. Den gick under genren dokumentärteater och handlade om människohandel i Finland.

"Inför premiären med *Kvinna till salu* var jag nog om möjligt ännu mer nervös än inför publiceringen av ett reportage. Jag kan ju inte skriva teater."

Men när hon går igång med något kan hon som sagt inte sluta. Nu pågår repetitionerna med hennes nästa pjäs som får premiär på Lilla Teatern i Helsingfors i april. Pjäsen heter *Mammas flicka* och som ni säkert gissat handlar det inte om en sprallig musikal.

"Nej, det är en pjäs om familjevåld som baserar sig på forskning och intervjuer med sakkunniga och med personer som har egna erfarenheter av familjevåld. Jag har utvecklat berättelsen utifrån barnets perspektiv, som jag personligen tycker att behöver få mer uppmärksamhet."

Hon tackar **Linda Zilliacus** för den hjälp hon har fått med att omvandla sitt researchmaterial till ett drama.

"Jag är så dålig på att fabulera. När jag först tyckte att pjäsen var klar gjorde jag en provläsning. Den tog 20 minuter så jag insåg att jag får sätta mig och fortsätta skriva."

Många känner igen hennes röst från programmet *Eftersnack*, där hon medverkat varje vecka i elva års tid. Rösten kommer att fortsätta höras där och dessutom i en ny podd som hon kommer att leda under våren.

"Den ska handla om hedersvåld. Det kan låta som ett smalt ämne, men det är mycket mer utbrett än man skulle tro." ●

TOPELIUSPRISET 2017, PRISJURYNS MOTIVERING:

● Jeanette Björkqvist kombinerar i sitt arbete integritet, kunskap, stil och medkänsla. Hon går bakom nyhetsrubrikerna, och lyfter respektfullt fram människor och berättelser som annars inte skulle höras. Hennes engagerade reportage om missförhållanden i samhällets ytterkanter får genklang både på svenskt och finskt håll, och åstadkommer till och med politiska förändringar.

kolumn

DAN LOLAX • dan.lolax@aumedia.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSREPORTER PÅ ÅU. SKRIVER NYHETSBLGGEN.

Det som definierar

Den som jobbar på en nyhetsredaktion vet att förmågan att välja bort är viktig.

I bland är prioriteringarna påtvingade. Nyhetschefen eller journalisten måste välja mellan två olika spår när båda, i den bästa av världar, kunde resultera i nyheter.

Å andra sidan: Journalister jobbar inte i den bästa av världar. En önskan om att kunna göra allt kan vara ett tecken på avsaknaden av en journalistisk linje.

I bland är avvägningar onödiga. Vissa frågor höjer sig över massan av allt det som pockar på redaktionens uppmärksamhet.

Sådana frågor behövs. De skär genom bruset och definierar mediehusen.

JOURFRÅGAN i Vasa är ett exempel. HSS Medias tidningar, och främst *Vasabladet*, rapporterade utförligt om det politiska spelet bakom degraderingen av centralsjukhusets jour och visade fingertoppskänsla för frågans samlande kraft.

På min egen redaktion har kommunikationsminister **Anne Berners** (c) förslag om ett försök med avgiftsbelagd förbindelsebåttrafik i den åboländska skärgården haft en liknande roll.

Den yttre skärgården och dess fast bosatta befolkning är

ett sorts lackmustest för statens förmåga och vilja att behandla alla jämlikt oavsett var de bor.

Skärgårdstrafiken och den omfattande jouten är tydliga och avgränsade frågor. Visst, åsikterna i sakfrågorna kan variera och diskussionerna har betydelse också utanför Åbolands respektive Österbottens gränser.

”Ingen nöjde sig med att invänta ministeriernas nästa drag utan gick vidare, krävde svar och kartlade konsekvenser.

Men de sammanfaller också med tidningarnas identitet: HSS-tidningarna är det svenska Österbottens fyrbåk; *Åbo Underrättelser* är Åbolands.

Frågorna ovan är nödvändiga påminnelser om detta. Inte bara för redaktionerna utan förhoppningsvis också för tidningarnas läsare.

MEN DET HÄR implicerar inte att nyhetsredaktioner ska sitta och vänta på att något som stärker deras identitet ”händer”.

I de nämnda fallen agerade ingen av tidningarna passivt.

Ingen nöjde sig med att invänta ministeriernas nästa drag utan gick vidare, krävde svar och kartlade konsekvenser.

Ordet ”agenda” används ofta i negativ bemärkelse om medier, men agendadriven journalistik är inget skumt så länge den är ett resultat av det uppdrag som nyhetsredaktionen lovat utföra.

Debaclet som brukar kallas för Ylegate får illustrera. Ylechefen **Atte Jääskeläinen** beslut att lägga locket på alla uppföljningar om statsminister **Juha Sipilä** (c) roll i Terrafameaffären framstår som ett missat tillfälle att ge Yles redaktion för grävande journalistik en stark identitet. I stället undergrävde ledningen redaktionen och fick den att framstå som svag och påverkingsbar.

Någon vill kanske inflika att i dessa tider av ”alternativa fakta”, när massmedier tenderar att dra det kortare strået i kampen mot vilseledande populism, så är en mindre konfrontativ journalistisk linje effektivare och att föredra framför den agendadrivna.

Till det vill jag säga: Då journalisterna **Salla Vuorikoski** och **Jussi Eronen**, som sa upp sig på grund av Jääskeläinens agerande, anställdes av *Suomen Kuvalehti* – som brejkade storyn om Yles mörkläggning – ledde det till hundra nya prenumerationer på en dag.

Snacka om att stärka den redaktionella identiteten!

notiser

LANDOR SKA LOBBA

Efter tre år som chefredaktör för *Åbo Underrättelser* slutar **Pär Landor**. Han fortsätter jobba till april och arbetet med att hitta en efterträdare har inletts.

Vad har du lärt dig?

”Om du är kontrollfreak ska du aldrig ge dig in i att leda ett företag i förändring. Det är viktigt att ta vara på det skapande och tänkande som finns i organisationen och att lita på människorna. På ÅU har hela redaktionen deltagit otroligt mycket i att utveckla webben.”

Landor lämnar ÅU för rederiet **Alfons Håkans**, som enligt en artikel i ÅU gav ett erbjudande han inte kunde tacka nej till.

Var det lönen som avgjorde?

”Det är en naiv fråga. För mig handlar det om en personlig helhetsbedömning där många frågor spelar in.”

På **Alfons Håkans** ska Landor jobba med intern och extern kommunikation och med samfundsrelationer.

Lina Laurent

ROBOTPROJEKT GAV MILJONAFFÄR

Det började med forskningsprojektet ”Robot journalism in local contexts” med forskaren **Carl-Gustav Lindén** från Svenska social- och kommunalhögskolan, frilansbyrå *Journalism++* i Stockholm och språktjänstföretaget *Lingsoft*. Projektet utvecklade ett system som automatiskt skannar Tammerfors stads föredragningslistor och protokoll för *Aamulehti* redaktion.

Lingsoft såg att det nyutvecklade systemet kunde fungera också i andra sammanhang, närmare bestämt i EU. Företaget har länge sålt översättningstjänster till EU och vann nyligen en anbudstävlan där det nya skanningssystemet spelade en viktig roll. Systemet ska bevaka, uppdatera och översätta EU-texter till 23 språk. Affären är värd 4,6 miljoner euro och sträcker sig över fyra år.

På *Aamulehti* är skanningsroboten som togs i bruk i somras i dag en del av lokaljournalistiken. **Jens Finnäs** vid *Journalism++* säger att det för tillfället inte finns liknande planer för andra redaktioner.

”Jag ser projektet som ett bra exempel på hur man kan jobba smartare, mer effektivt och mer automatiserat.”

Lina Laurent

Sääntöjen hengessä

MANU MARTTINEN, TEKSTI, ○ ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Voiko turhautunut työntekijä tehdä JSN-kantelun omasta työnantajastaan?

Eräs toimittaja kertoi olevansa syvästi pettynyt oman työnantajansa julkaisupäätökseen. Toimituksen johto ei suostunut julkaisemaan hänen kirjoituksiaan sellaisenaan, vaan vaati niihin niin isoja muutoksia, että toimittaja ei enää halunnut antaa juttuja julkaistavaksi lainkaan.

Toimittaja purki tuntojaan joukolle kollegoita. Hän oli sitä mieltä, että työnantaja rajoittaa hänen sananvapauttaan ja pohti kantelun tekemistä Julkisen sanan neuvostoon oman työnantajansa toiminnasta.

”Unohtaako koko asia vai vaihtaako työpaikkaa?”

Kantelun perusteluksi hän mietti *Journalistin ohjetta* numero 1, jonka mukaan journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen, kuulijoilleen ja katseliijoilleen. Paikalla olleet kollegat eivät kanteluun kannustaneet eikä toimittaja kantelua tehnyt, mutta idea on silti mielenkiintoinen.

JSN:n ohjeissa kantelun tekemistä omasta työnantajasta ei ole erik-

seen kielletty. Puheenjohtaja **Elina Grundström** muistuttaa, että JSN on yleensä tehnyt *Journalistin ohjeiden* tulkintaa koskevia ratkaisuja vain julkaistuista jutuista. Hän ei silti sulje kantelun tekemistä kokonaan pois.

”Voisi teoreettisesti ottaen ajatella, että tuo voisi olla sitä meidän toista asiaryhmäämme eli sananvapauteen liittyvän lausuman pyytämistä. Terrafame-vyyhtiin liittyvien kantelujen yhteydessä tätäkin asiaa selvitetään”, Grundström sanoo.

MONI TOIMITTAJA on urallaan törmännyt tilanteeseen, jossa ”velihousupäätoimittaja” jättää julkaisematta kovan uutisen, jonka eteen toimittaja on tehnyt paljon töitä. Monella on myös kokemusta siitä, että jutusta jätetään keskeisiä nimiä pois tai poistetaan oleellisia tietoja, jolloin jutun luonne muuttuu oleellisesti. Päätoimittajalla on viime kädessä valta ja vastuu julkaisupäätöksistä.

Tällaisessa tilanteessa toimittaja harkitsee turhautuneena vaihtoehtojaan: unohtaako koko asia, vaihtaako työpaikkaa vai voisiko tiedot vuotaa kollegan kautta kilpailevaan toimitukseen?

Moni lähtee vähin äänin, toisinaan tapaukset nousevat julkisuuteen, kuten Ylen Sipilä-kohun jälkimainingeissa kävi. Toimittajat **Jussi Eronen** ja **Salla Vuorikoski** päättivät irtisanoutua Yleisradiosta ja kertoivat lähdön yhdeksi syyksi juuri sananvapauden rajoittamisen.

KANTELU OMASTA työnantajasta on tuskin järkevä toimenpide työsuh-

teen jatkon kannalta. Journalistiliiton lakimies **Sanna Nikula** muistuttaa, että työehtosopimuksen mukaan toimituksellisen henkilökunnan tulee noudattaa kustantajan määrittelemää linjaa, jonka on oltava riittävän selvästi ja kirjallisesti määritelty.

Työntekijän on myös noudatettava työehtosopimukseen kirjattua lojaliteettivelvoitetta, jonka mukaan työntekijän on vältettävä toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa työnantajalle vahinkoa.

JSN-kantelu voi olla sellainen toimenpide. Laki tai työehtosopimus eivät kantelun tekemistä kuitenkaan estä.

Työntekijällä on oikeus mieliteensä ilmaisuun muussa kuin omassa tiedotusvälineessään. Nikula muistuttaa, että toimittaja voi pyrkiä julkaisemaan tietonsa esimerkiksi kirjana, kunhan on tarjonnut tietoja julkaistavaksi ensin omalle työnantajalleen.

NÄIN TOIMIVAT esimerkiksi *Helsingin Sanomien* politiikan toimittajat

JOURNALISTIN OHJE 1

JO1: Journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen, kuulijoilleen ja katseliijoilleen. Heillä on oikeus saada tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu.

aikanaan. He tarjosivat poliitikoista kertovia kriittisiä juttuja julkaistavaksi lehteen, mutta toimituksen johto torppasi aiheet.

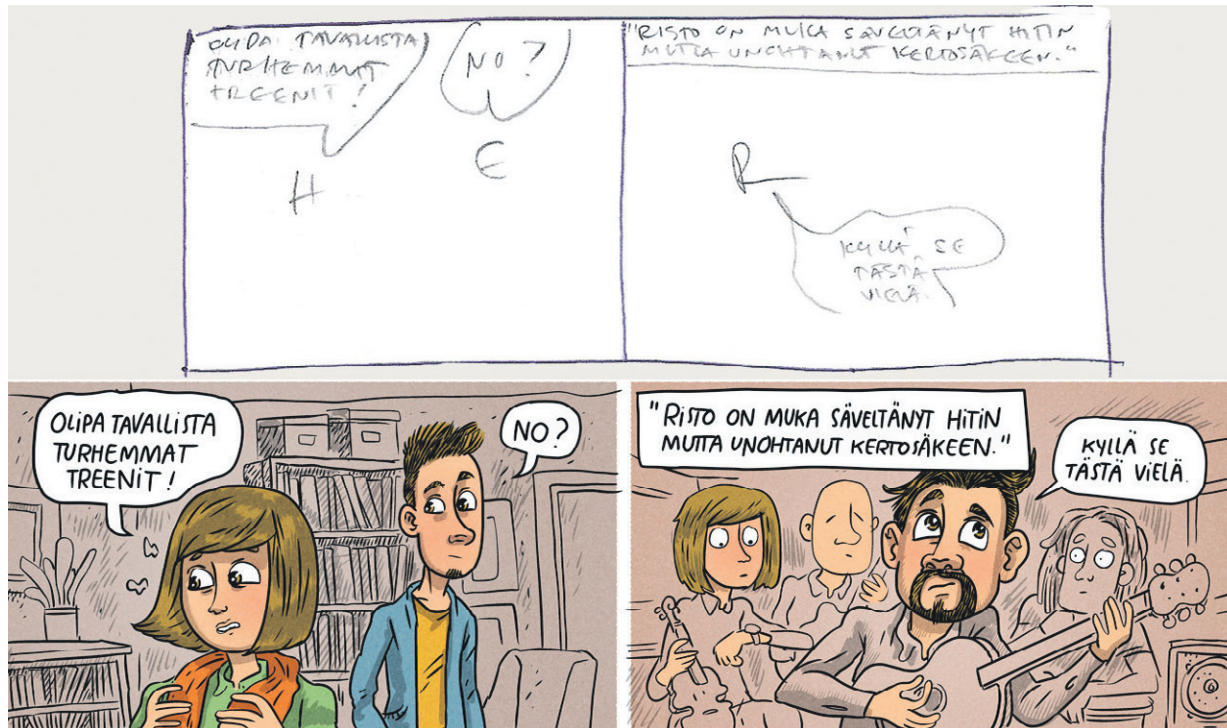
Turhautuneet toimittajat tekivät työnantajaltaan salaa kirjan *Tamminiemen pesänjakajat* (Lehtimiehet 1981) – alansa klassikon, joka muutti pysyvästi suomalaista politiikan journalismia ja yhteiskuntaa avoimemmaksi ja demokraattisemmaksi.

Vaikka kirjan tekijöiden paljastuminen johtikin varoituksiin ja politiikan toimituksen esimiehen **Aarno Laitisen** potkuihin, kirja on hyvä muistutus siitä, että työnantaja on erehtyväinen ja voi toimillaan aiheuttaa tilanteen, jossa *Journalistin ohjetta* 1 rikotaan. ●

JSN KÄSITTELEE TERRAFAME-UUTISOINTIA TULEVISSA KOKOUKSISSAAN. YKSI KANTELU KOSKEE YLEN TOIMITTAJIEN SANANVAPAUDEN RAJOITTAMISTA.

○ TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

Sisältö ja tunnelma. Pauli Kallio on tarkka käsikirjoituksestaan, mutta hienoisia säätöjä piirtäjä Christer Nuutinen voi luvan kanssa tehdä. Ensimmäisestä ruudusta Kallio kirjoitti: "HEIDI: Olipa tavallista turhemmat treenit! Luminen ja uupunut Heidi tulee Eskon luokse. ESKO: No? Auttaa takkia päältä ja tai viulukoteloä selästä." Koko jakso ilmestyi Suomen Kuvalehden numerossa 4/2017.

PAULI KALLIO, 56

● Sarjakuvakäsikirjoittaja ja -kustantaja, DJ

● Lehtisarjakuvia: Kramppeja & nyrjähdys, Ornette Birks Makkonen, FC Palloseura, Lyhenevä kesä

● Sarjakuvakirjoja: Noin seitsemän taidetta, Maa-laispunkin päiväkirja, Ottopoiikia ja työläistyttöjä, M. A. Castrén ja Siperian kielioppi.

● Suuri Kurpitsa -kustantamon johdossa vuodesta 1981.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

SUSANNA VAINIOLAN VALINTA

Ylen musiikkitoimittaja **Susanna Vainiola** valitsi esiteltäväksi **Pauli Kallion** käsikirjoitustyön *Kramppeja & Nyrjähdys* -sarjakuvassa.

"Olen fanittanut *Kramppeja & Nyrjähdys*ä 1990-luvulta. Kun se alkoi jälleen ilmestyä *Suomen Kuvalehdessä* 2008, kiljuin riemusta. Lehti kertoo laajasti maailman tapahtumista, mutta koskettavampaa on sukeltaa niihin yksittäisten ihmiselämien kautta.

Hahmojen kanssa on voinut kasvaa, vanheta ja myötäellä asioita. Kallio ei viljele tyhjiä kliseitä vaan kunnioittaa lukijansa älyä. Päähenkilöille saa lempeästi nauraa, usein myös heidän kanssaan.

Sarjan piirtäjästä minulle tunnistettavin on **Christer Nuutinen**. Hänen kynänsä tuo hahmoin sopivasti sarjakuvamaista sympaattisuutta."

Ihan ihmisille yleensä

NINA ERHO, TEKSTI • PAULI KALLIO, CHRISTER NUUTINEN JA SUOMEN KUVALEHTI, KUVAT

"Aiheet ja teemat tulevat omasta elämästäni ja lähiympäristöstä, tiedotusvälineistä ja uutisista, toisinaan puhtaasti mielikuvituksesta. Ennen oli enemmän suoraa elämäkerrallisuutta, nykyään harvemmin ja peitellymmmin", sanoo *Kramppeja & Nyrjähdys* -sarjakuvaa *Suomen Kuvalehden* käsikirjoittava **Pauli Kallio**.

"Käsikirjoituksen tekemiseen menee suunnilleen päivä. Kirjaan ideoita muistikirjaan, mutta toisinaan on pakko ottaa käsittelyyn joku päivänpolttava aihe, jota maailmalta tuputetaan. Jos sarjassa on pitkään nysväilyt kotona, saatan tietoisesti miettiä jotain toiminnallisempaa.

Teen piirtäjä **Christer Nuutiselle** käsikirjoituksesta tekstiversion ja kynällä version, jossa on ruutu- ja rivijako. Kirjoitan dialogin pilkuntarkasti sekä tietoa siitä, missä ollaan, mitä tapahtuu, miltä mikään näyttää. Työnjakomme on tarkka. Piirtäjä luo tunnelman, joka tekee *Krampeista Krampit*.

Kun saan määrättyä itseni työpöydän ääreen ja keksin tarinalle alun tai lopun, homma

alkaa edetä. Alussa saattaa tuntua, ettei tästä mitään tule. Käytännössä kuitenkin tiedän, että tarina tulee aina – jos ei tänään, niin huomenna. Joskus mietin, kiinnostaako joku pikkujuttu ketään muuta, mutta sitten päätän luottaa siihen, etten minä nyt niin poikkeustapaus ole.

Sarjan alkuaikoina hahmot olivat nuoria aikuisia, nykyään meininki on keski-ikäisempää. Joskus toivon, että tietäisin enemmän yliopistotyöstä, jota Tanja tekee. Toisaalta työ ei ole sarjassa suuressa roolissa, Riston soittohommia lukuun ottamatta.

Kun *Krampit* on ollut tauolla, elämästäni on selvästi puuttunut jotain tärkeää. Sarja kertoo hahmoistaan, mutta on myös itselleni tapa jäsentää maailmaa. Toivon, että saan tehdä sitä niin kauan kuin henki pihisee ja ajatus kulkee.

Suomen Kuvalehdestä en ole koskaan saanut toruja. Se on sovittu, että sarjakuvassa ei kiroilla, joten keksin tarpeen mukaan omia manauksia. Jos *Kramppeja* tehtäisiin vielä rocklehteen, varmaan se näkyisi painotuksissa. Silti en tietoisesti mieti, kuka sarjaa lukee, vaan teen sitä ihan ihmisille yleensä."

Tule tarkemmaksi

Tiedätkö, mitä tarkoittaa Dublin-asetus? EASO? Toissijainen suojelu?

Kiintiöpakolainen, maahanmuuttaja, pakolainen ja turvapaikanhakija ovat jo tutumpia termejä, mutta niitäkin pitää käyttää tasan oikein, jotta journalismi voi tukea maahanmuuttokeskustelun pysymistä faktoissa.

Apua tarjoaa toimittaja **Tuomas Mura-**jan tuore kirja *Faktat tiskiini!*, jossa on Haaga-Helian journalistiopiskelijoiden kokoama maahanmuuttoon liittyvien käsitteiden termipankki. Sitä käytettiin pohjana, kun faktantarkistuspalvelu Faktabaari ja opiskelijat tarkistivat keväällä 2016 maahanmuuttoon, turvapaikanhakijoihin ja pakolaisiin liittyviä väitteitä.

Myös niitä sekä EU-keskusteluun ja kevään 2015 eduskuntavaalien poliittiseen keskusteluun liittyviä väitteitä käydään läpi kirjassa.

Faktat tiskiini! antaa myös käytännön vinkkejä faktantarkistukseen. Lisäksi se kertoo

Faktabaarin ja sen sisarhankkeen Debattibaarin tähänastisen tarinan, referoi julkista keskustelua faktantarkistuksesta – ja on tietenkin manifesti faktantarkistuksen puolesta.

Nina Erho

TUOMAS MURAJA:
FAKTAT TISKIINI! –
SUOMALAISEN
FAKTANTARKIS-
TUKSEN KÄSIKIRJA.
TAMMI, 2017.

Vaihtoehtoisille faktoille sukua on ajatusmalli, jossa totuuden uskotaan olevan vastakkaisten väitteiden puolivälissä. Eli jos valemedia julkaisee emävalheen ja perinteinen media kertoo faktat, totuus on yhtä kuin puolivalhe. Silloin juutalaisvainot olivat puolittain oikein, Pol Pot oli kelpo kaveri ja Elvis on ainakin osittain hengissä.

Pääkirjoitustoimittaja Ari Niemi
Turun Sanomissa 28. tammikuuta

Peruskoulutuksen keskeinen tehtävä on opettaa myös kansalaistaitoja, kuten median lukutaitoa. Riittävä yleissivistys on tukeva pohja sille, että ihminen kykenee toimimaan vastuullisesti yhä monimutkaisemmaksi ja arvaamattomammaksi muuttuvassa maailmassa.

Helsingin Sanomien pääkirjoitus
31. tammikuuta

Jos uutinen kuulostaa epäuskottavalta, tarkistetaan tietoja muista uutislähteistä. Nuoret kuitenkin lukevat vain vähän uutisia, joten heillä ei välttämättä ole riittävästi taustatietoja, jonka avulla he kyseenalaistaisivat lukemaansa. Toisaalta koska nuoret todella lukevat vain vähän uutisia, todennäköisyys kohdata valeuutinen on pieni.

Kantar TNS:n tutkija Hanna Vesa
Sanomalehtien Liiton tiedotteessa
Nuoret ja nettilähteiden
luotettavuus -tutkimuksesta
30. tammikuuta

Tää somehomma on kaiken kaikkiaan ihanaa ja niin hassua, koska nyt on ihmisiä jotka tietää meidät sieltä, mut ei ole ikinä kuullutkaan meitä radiossa.

YleX:n Poikelus & Hätönen -ohjelman
juontaja Jenni Poikelus
Nyt.fi-sivustolla 31. tammikuuta

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Valeuutisia ja uutisvaleyä

Uutisia valeuutisista, tämä on näemmä ajan henki. Ja kas: ensimmäinen valetuotinto ilmestyi!

Faktat puhuttavat päivästä toiseen. Hyvä niin. Toimittajat ovat terhakasti totuuden asialla. Mutta olisiko oikeillakin journalisteilta nyt peiliin katsomisen paikka?

Uutinen on tekstilaji, joka perustuu tietojen välittämiseen. Niin uutisten tekijät kuin yleisökin ovat tottuneet siihen, että uutisiin pitää voida luottaa. Olemme rakentaneet uskomattoman vahvan uskon tähän genreen: näin se on, uutisissa sanottiin.

Samalla olemme tuudittautuneet ajatukseen, että tällä kielellisellä tuotoksella, uutisella, pystytään totuudenmukaisesti kuvaamaan maailman asioita. Hm... Ettemme vain näkisi yhteistä unta, eläisi kollektiivisessa elämänvalheessa.

Uutinen on kieltä, ja koska se on kieltä, se on aina valintaa. Aiheen, näkökulman, painotusten, haastateltavien, tekstin rakenteen, sanajärjestyksen, sanojen valintaa. Pisteiden, pilkkujen, lainausmerkkien.

Arvovaltaisetkin mediat ovat sortuneet valinnoissaan, esimerkiksi uutistensa otsikoinnissa, pöljiin yleistyksiin ja kestäättömiin kärjistyksiin. Klikkikiimassa totuuden torvetkin saattavat töräytellä mitä sattuu.

Ylilyövää otsikointia isompi ongelma ovat kuitenkin ihan tavalliset uutiset, niihin ujutetut oletukset asioiden todellisesta tolasta. Olen käyttänyt uutisgenren totuusongelmasta usein esimerkkinä pikkutekstistä, jossa kerrotaan susilauman vaarantaneen liikennettä E18-tiellä.

Jutussa ei täsmennetä, miten vaarantaminen tapahtui. Sen sijaan siinä puhutaan Venäjältä tullevista pedoista ja mainitaan myös, että susien jälkiä on nähty pihojen tuntumassa.

Mutta jospa tämä onkin vain yksi vaihtoehtoinen totuus. Mitä jos se olikin niin, että liikenne vaaransi susien elämää? Ehkäpä monet tosiuutisistamme ovatkin – susia.

uusiin tehtäviin

KUKA?

Timo Haapala, 52, aloitti *Ilta-Sanomien* politiikan erikoistoimittajana helmikuun alussa. Sitä ennen hän työskenteli MTV:ssä 19 vuotta, viimeksi politiikan ja talouden esimiehenä. Sitä ennen hän työskenteli politiikan toimittajana *Ilta-Sanomissa*.

Voittajan tiimiin

Miksi palaat pitkältä MTV-uralta Ilta-Sanomiin?

Vaihtelu virkistää, ja pitää käydä katsomassa, mitä muualle kuuluu, kun on vielä mahdollisuus. *Ilta-Sanomat* on tuttu talo, ja lehden eteneminen nettipuolella kiinnostaa. Se on jo tässä maassa nettikisan voittaja.

Mikä Maikkarista työntää?

Ei oikeastaan mikään. Sinne jää helkkarin hyvät kollegat, ja olen nähnyt ja oppinut siellä paljon. Mediahub pärjää ihan hyvin.

Miksi vaihdat toimittajaksi?

Ohjasin päivittäisrutiinia viisitoista vuotta. Nyt on enemmän aikaa erikoistua ja tehdä omaa työn jälkeä.

Päätoimittaja Ulla Appelsinila on kärkkäitä mielipiteitä, kuten sinulla. Miten mahdollista samaan lehteen?

Ullalla on ihan terveitä näkemyksiä. Kumpikin meistä kirjoittaa valtavirrasta poiketen. Se täydentää suomalaista keskustelua, jossa kaikki tuppavat olemaan samassa muotissa.

Miten käy Poliitiikan korjaus-sarjan?

Se ei jatku, mutta minulla

on jo pohja-ajatuksia uudesta. Toki kevät on kunnallistaalien takia kiireinen.

Sympaatko jotain poliittisen kenttämme osaa?

En. Antisympatia kohdistuu välillä voimakkaammin johonkin tahoon, mutta tasoittuu vuosien varrella. Pitää olla rohkeutta arvioida paitsi hallituksen myös opposition tekoja.

”Joskus myös kehun poliitikkoja.

Miten olet löytänyt suurimmat uutisesi?

Kun pitää yhteyttä politiikkoihin ja yhteiskunnallisiin piireihin, kuulee kaikenlaisia, joskus vahingossa, joskus määrätietoisemmin.

Mitä teit töiden välillä?

Reissailin, lueskelin ja oleskelin – ja hyvää teki. Seurailin maailman menoa vähän ulkopuolelta.

Miltä politiikan toimittaminen näytti?

Mietin, kannattaako Talvi-vaara-keskustelua jatkaa, jos ei ole villoja. Pääministeriä

pitää arvostella, mutta onko siinä myös ajojahti-maisuuksia?

Mitä työasiaa kadut?

Ilkka Kanervan kohtelua ulkoministerinä. Siinä lyötiin lyötyä miestä, ja olen pohtinut, pettikö myös itsensä suhteellisuudentaju. Ainoa hyvä puoli on, että Kanerva toipui siitä.

Mistä olet ylpeä?

Ulkoministeriön vakoilupaljastus on urani suurin juttu. Asia oli historiallisen tarkan laaja, että jutusta voi olla ylpeä.

Millainen on pehmeä puolesi?

Niin ihmeelliseltä kuin se kuulostaakin, joskus myös kehun poliitikkoja. Pääsääntöisesti he tekevät erittäin tärkeää työtä ja uhraavat aikaansa suhteellisen pienellä palkalla Suomen ylläpitämiseen.

Mistä kysymyksestä itse suuttuisit?

En tykkää yksityiselämään menevistä kysymyksistä. Ymmärrän myös, että poliitikko suuttuu niistä, jos hän ei ole itse tuonut perhettään julkisuuteen.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Saat miehen kiipeliin

Elettiin kesää 1996. Olin saanut päähäni tehdä hömppään jutun suuresti ihailemastani **Gösta Sundqvistista**. Maestrolla itsellään ei ollut halua avittaa hankkeessa. Sennikäs soittelevy-yhtiöön tuotti vain lipsautuksen, että mies on viettänyt viime ajat studiolla. Soittopyyntöihin ei tullut vastausta.

Sitten eräänä päivänä osui juttukeikka Helsinkiin. Valokuvaaja **Robert Segerillä** oli hoidettavanaan toinenkin kuvaus, joten jäin pyörimään muutamaksi tunniksi kaupungille. Fredrikinkadulla oli levykauppa, josta sai Beatlesin bootleg-tallenteita kohtuullisen edullisesti.

Kukapas menninkäinen siellä olikaan shortseissaan käytettyjä vinyylejä pläräämässä. Kaikista maailman ihmisistä! Täältä se kai hankki potpurinsa radion *Koe-eläinpuisto*-ohjelmaan.

”Hra Sundqvist, otaksun?”

Näin miten mies mielessään vaikeroi. Luuli varmaan ensin, että kinuan nimmaria. Sitten ilme muhkean parran takana kävi vielä kärsivämmäksi. Että oikein maakunnalliseen takansytykkeeseen.

Mielellään hän tuki haastattelun antaisi, mutta ei valitettavasti millään ehdi odottaa kuvaajaa. Hänen valmentamallaan jalkapallojoukkue Atlantiksella oli alkulasta peli Tammisaaressa.

Murjotin, kunnes Robert tuli. Sitten minuun meni piru. Ehdittäiskö tehdä paluumatkalla Turkuun pieni koukkaus? Nähtäisiin hienoa puuarkkitehtuuriakin.

Perillä odotti markan arvoinen ilme. Siellä, tammisaarelaisen nurmikentän laidalla hän oli 90 minuuttia ja väliajan täysin armoillani.

Keksinkin kysyttäväksi pelkkiä latteuksia, joten luikimme pois ennen puoliaikaa. Atlantiskin pelasi huonosti.

Hannu Miettunen

KIRJOITTAJA ON TURUN SANOMIEN UUTISPÄÄLLIKKÖ.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Täynnä intoa. Sara Katajakosken harjoittelu Kanadan Sanomissa päättyi helmikuun alussa. Suomeen hän aikoo tuoda mukanaan yhdessä tekemisen meininkiä.

Kuin paikallislehdessä työskentelisi

JANNE AROLA, TEKSTI • TOMMI ANTONEN, KUVA

Kanadan Sanomien toimitusharjoittelija Sara Katajakoski vaikutti kanadansuomalaisten yhteisöllisyydestä.

Kanada on pinta-alaltaan maailman toiseksi suurin valtio ja kanadansuomalaisten sanomalehdellä *Kanadan Sanomilla* on tilaajia ympäri laajaa maata. Silti lehden harjoittelijana Torontossa työskennelleestä **Sara Katajakoskesta** tuntuu kuin hän olisi tehnyt paikallislehteä.

”Yhteisö on niin tiivis, että etäisyydet eivät tunnu ollenkaan. Tekeminen oli todella paikallislehti-

mäistä: lähdetään ihmisten sekaan ja raportoidaan”, hän kuvailee.

Kun Vaasan yliopistossa viestintää opiskeleva Katajakoski aloitti puolen vuoden harjoittelujaksonsa viime vuoden elokuussa, hänellä ei aluksi ollut tarkkaa tietoa työnkuvastaan.

Sitten hän lähti päiväretkelle paikallisen Suomi-kodin asukkaiden kanssa ja ymmärsi, että kaikki lehden tekemisessä tarvittavat tarinat ja kontaktit löytyvät yhteisön sisältä.

”Olen aika sosiaalinen ja ulospäin suuntautunut, mutta täällä olen aivan uudella tavalla oppinut

tutustumaan ihmisiin ja kuuntelemaan. Se on tehnyt minusta huomattavasti paremman toimittajan”, muun muassa kaupunkilehti *Vaasan Ikkunassa* työskennellyt Katajakoski sanoo.

Kanadan Sanomat syntyi vuonna 2012, kun kaksi siirtolaisille suunnattua lehteä, vuosikymmeniä ilmestyneet *Vapaa Sana* ja *Canadan Sanomat*, yhdistyivät. Kerran viikossa ilmestyvän lehden painos on nyt noin 1000 kappaletta ja ongelmat ovat tuttuja: lukijakunta ikääntyy, eikä digitaalisia tuloja ole näköpiirissä. Kaksi harjoittelijaa tekee lähes kaiken sisällön.

Katajakoskikin kirjoitti uutis- ja henkilöjuttujen lisäksi pääkirjoituksia, valokuvasi, kokosi lehden urheilu- ja seurakuntasivuja, editoi lukijoiden kirjoituksia ja vastaili palautepuhelimeen toimistolla.

Vaikka päivät olivat välillä pitkiä ja kiireisiä, hän koki työn merkitykselliseksi. Missäpä muualla kuin sanomalehdessä siirtolaisten tarinoita parhaiten voitaisiin kertoa ja arkistoida.

”Lehden jatko ei onnistu muuten kuin yhteisön avulla. Nyt pitää lyödä viisaat päät yhteen ja miettiä, miten lehti pärjää myös seuraavat 85 vuotta.” ●

kolumni

Miten tehdä oikaisu Facebookiin?

Törmäsin vastikään *Improbaturin* päätoimittajana toimitusten ikuisuusongelmaan: oikaisukäytäntöihin. Olin julkaissut verkkolehdeksä jutun, jakanut sen lehden Facebook-sivulla ja ostanut jaolle mainontaa. Hyvin nopeasti lukija kommentoi Facebookissa, että jutussa ja päivityksessä ollut väite ei pidä paikkaansa.

Miten tuollaisessa tilanteessa kuuluu toimia? Kun Facebookissa on ostanut päivitykselle mainontaa, jakoa ei enää pääse muokkamaan – paitsi jos keskeyttää mainonnan.

Journalistin ohjeiden mukaan olennainen asiavirhe on korjattava viipymättä ja niin, että se tavoit-

ANNA-SOFIA NIEMINEN sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITTAJA ON IMPROBATURIN PÄÄTOIMITTAJA JA VAPAA TOIMITTAJA.

”Oikaisu on laatujournalismin tae. Siksi käytäntöjä pitää kehittää koko ajan.”

taa mahdollisimman kattavasti virheellistä tietoa saaneen yleisön.

Ryhdyin toimeen. Tein oikaisun juttuun ja keskeytin Facebook-päivityksen mainonnan. Tein uuden päivityksen, jossa kerroin jutun virheestä, ja ostin uudelle päivitykselle mainontaa. Lisäksi editoin alkuperäistä Facebook-päivitystä.

Uusi päivitys ei välttämättä tavoita samoja lukijoita kuin vanha, mutta en keksinyt parem-

paakaan tapaa toimia.

Verkossa oikaisukäytännöt hakevat vielä muotoaan, eikä olisi pahitteeksi, jos niitä pohdittaisiin välillä myös printissä. Olisi hienoa, jos Julkisen sanan neuvosto ehdotaisi hyviä toimintatapoja erilaisiin tilanteisiin. Yhtä lailla tärkeää olisi, että toimittajat puhuisivat käytännöistä – asiat kun kehittyvät keskustelun kautta.

Oikaisun tekeminen ärsyttää

joka kerta. Minua kuitenkin helpottaa ajatus, jonka toimittajakaverini lausui hiljattain: Jokaiselle sattuu virheitä. Kun lukija osoittaa jutussa virheen, sehän vain tarkoittaa, että juttua luetaan.

Niinpä. Jos lukija vaivautuu kertomaan jutun virheestä, sitä on syytä kunnioittaa asiallisella oikaisulla.

Otimme asiaan kantaa pari vuotta sitten, kun julkaisimme kahdeksan kollegan kanssa projektiluontoista *Uusi Inari*-verkkopäikkälislehteä. Kun teimme virheen, päätimme ottaa oikaisun kylkeen koko toimituksesta kuvan, jossa jokainen nosti kätensä pystyyn virheen merkiksi. Julkaisimme kuvallisen oikaisun erillisenä juttuna.

Ei ole tarkoituksenmukaista, että jokainen lehti täyttyy käsi pystyssä tönöttävistä toimittajista. Kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että oikaisu on laatujournalismin tae. Siksi käytäntöjä pitää kehittää koko ajan.

Savon Sanomat ja Iisalmen Sanomat kuuluvat pörssinoteerattuun Keskisuomalainen Oyj-konserniin. Konsernin pro forma liikevaihto on 184 miljoonaa euroa, ja se työllistää noin 1 900 henkilöä. Kokonaistavoitavuus on Savon Sanomilla 284 000 (KMT 2015) ja Iisalmen Sanomilla 49 000 (KMT 2015).

Nyt on töitä tarjolla.

Savon Sanomat ja Iisalmen Sanomat hakevat Iisalmeen

Yhteistoimittajaa

Etsimältämme henkilöltä edellytämme soveltuvaa koulutusta, näyttöä monimediallisesta työskentelystä sekä vahvoja yhteistyö- ja ideointitaitoja. Valo- ja videokuvaaminen kuuluu toimenkuvaan.

Me tarjoamme mahdollisuuden työskennellä nopeasti kehittyvässä mediatilassa sekä haastavan toimenkuvan.

**SAVON
SANOMAT**
savonsanomat.fi

Lisätietoja pestistä antavat

Iisalmen Sanomien päätoimittaja Kari Angeria p. 044 406 3835 ja Savon Sanomien päätoimittaja Seppo Rönkkö p. 050 597 9604.

Jos kiinnostuit, lähetä hakemuksesi sekä enimmillään viisi työnäytettä **28.2.2017 mennessä** osoitteeseen kari.angeria@iisalmensanomat.fi tai seppo.ronkko@savonsanomat.fi.

IISALMEN SANOMAT

Oman tiensä kulkija

Median moniottelija, toimitusjohtaja, VTM **Timo T. A. Mikkonen** kuoli 24. tammikuuta 69-vuotiaana. Hän oli syntynyt Helsingissä 16. kesäkuuta 1947.

Opiskeluaikanaan Mikkonen työskenteli freelancetoimittajana *Uudessa Suomessa* ja Yleisradion radiouutisissa. Hänen televisioransa käynnistyi 1970 Mainos-TV:n asiaohjelmien toimittajana, ensimmäisenä suurena haasteena oli ohjelmasarja 1960-luvun kriiseistä.

Mikkosen läpimurto tapahtui 1971, jolloin käynnistyi *M-show*, suomalaisen television ensimmäinen varsinainen talk show. Dokumentaristista tuli julkkis. Kasvuun liittyi showisännän oma viihdepanos. Hän alkoi ulkomaisten esikuviansa lailla esiintyä ohjelmis- saan myös laulajana.

Mikkonen oli tunnollinen ja äärettömän ahkera toimittaja-tuottaja. Hän oli samalla uudenlaisen, vahvasti persoonakeskeisen ohjelmatyön uranuurtajia. Mainos-TV

oli ylpeä aluevaltauksista ja kannusti kunnianhimoista tekijää eteenpäin.

Vuonna 1977 Mikkonen palasi dokumentti-aiheiden pariin. Ensimmäiseksi syntyi sarja *U.S. Media*, laaja kuvaus amerikkalaisen median arkipäivästä. Yhtenä virikkeenä oli palava kiinnostus **John F. Kennedyn** murhatutkintaan.

Kymmenen Uutisten käynnistyessä 1. syyskuuta 1981 dokumenttityössä olleet toimittajat siirtyivät uutistytöön. Mikkoselle siirto oli hämentävä. Hän oli tottunut yksin suunnittelemaan, päättämään ja toteuttamaan tekemisiään. Päivittäinen uutistoiminta ei ollut hänen maailmaansa, hän jätti journalismin ja siirtyi Rank Xeroxin tiedotuspäälliköksi vielä samana syksynä.

Mikkonen oli läpi elämänsä oman tiensä kulkija. Ahtaisiin organisaatioraameihin sopeutuminen ei ollut helppoa. Hän purki tätä tuskaansa vuonna 1982 julkais-

tussa pamfletissa *Takana loistava tulevaisuus* (WSOY 1982). Erityisesti Mainos-TV:n johto, mutta myös monet kollegat saivat kuulla kunniansa.

Veri veti kuitenkin takaisin journalismin pariin. Mikkonen perusti vuonna 1982 oman yhtiön, joka tuotti mainosvideoita, antoi esiintymiskoulutusta, tuotti ohjelmia radiolle ja televisiolle sekä juttuja lehdille. Hän perusti myös kantimusiikkiin erikoistuneen Radio 103,4 -aseman Mäntsälään.

Kolmostelevisiön käynnistymisen vuonna 1986 antoi Mikkoselle uuden foorumin, jolle hän tuotti muun muassa ajankohtaisohjelmaa *Tänään, tässä ja nyt*. Mikkosen kädenjälki näkyi usealla televisio-kanavalla yli 20 vuoden aikana.

Tämän kaiken lisäksi Mikkosen ansioluettelossa on koulutusvideoita, radiosarjoja, levytyksiä ja valokuvanäyttely. Vuonna 2009 hän tarttui uuteen muotivirtaukseen ja syntyi tosi-tv-ohjelma

Mikkosten maailma.

Timo T. A. Mikkosen ura mediassa on hengästyttävän monipuolinen. Usein vahvoille oman tiensä kulkejoille ei suoda elinaikanaan ansaitsemaansa kiitosta ja kunnioitusta. Suomalaisen televisiotoiminnan historiaa kirjoitettaessa Mikkosen luovuus, rohkeus ja omatoimisuus ansaitsevat oman lukunsa.

Tauno Äijälä

KIRJOITTAJA ON VIESTINTÄNEUVOS,
MTV:N ENTINEN OHJELMAJOHTAJA
JA VARATOIMITUSJOHTAJA.

Mainio kamera- ja seuramies

Kuvaaja **Kari "Nero" Nerg** kuoli 26. lokakuuta Tampereella 66-vuotiaana. Hän oli syntynyt 3. elokuuta 1950 Pihtiputaalla.

Nuoren miehen lupaavasti alkanut ambulanssikuskin ura päättyi Pihtiputaan kahdeksaan surmanluotiin. Järkyttävä kokemus sai Neron lähtemään töihin läheiseen kaivokseen. Yleen ja TV2:een hän tuli keväällä 1974 valo- ja kameramieheksi. Vuosien varrelle mahtui draamoja, kuten *Tankki Täyteen*, urheilukisoja, musiikkiohjelmaa ja *Pikku Kakkosia*.

1990-luvun aikana Nero vakiinnutti paikkansa Ylen host broadcasters -tiimissä ja toimi kameramiehenä useissa olympiakisoissa. Hän erikoistui Jimmy jib -kamerakraanaan, josta hän ei täysin luopunut kuvaajana ja kuvasuunnittelijana. Nero rakasti tekniikkaa ja härveleitä. Nuorena hän toimi lentäjänä

oman toimen ohella ja ajoi myös taksia.

Nero arvosti tiimityötä. *Kesäilän valssiin* hän vaati lopputeksteihin valaisijoiden kohdalle "valosuunnittelun". Kunnia sille, jolle se kuului.

Hänen viimeinen työkeikkansa oli Pekingin olympiakisoissa 2008. Sairastumisen merkkejä oli nähtävissä, ja kisojen jälkeen hän jäikin sairauseläkkeelle. Eläkeaikanaan hän sanoi kaipaavansa televisiotyön yhteisöllisyyttä ja työkavereita.

Kari Romppainen

KIRJOITTAJA ON KARI NERGIN
YSTÄVÄ JA TYÖTOVERI.

JSN: Otavamedian lehdille kaksi langettavaa

Otavamedian Hymy sai kaikkien aikojen ensimmäisen piilomaintontaa koskevan huomautuksen. Alibi sai langettavan kuvassa olleen henkilön perusteettomasta leimaamisesta.

Julkisen sanan neuvosto arvioi *Hymy*-lehden välissä ilmestyvän *Terveys-Hymyn* piilomaintonaksi ja antoi lehdelle vakavan huomautuksen.

Kantelu kohdistui *Hymyn* numeroon 10/2016. Neuvoston päätöksen mukaan lehden jutut olivat kritiikittömiä ja mainosmaisia käsitellessään itsehoitotuotteita ainoastaan positiivisten käyttäjäkokemusten kautta.

"On ilmeistä, että *Terveys-Hymy* on peruskonseptiltaan mainontaa", neuvoston tiedotteessa todetaan.

JSN:lle antamassaan vastauksessa päätoimittaja **Mika Lahtonen** pitää kantelijan väitettä piilomaintonnasta perättömänä.

Neuvosto piti vakavana sitä, että toiminta on ollut jatkuvaa eikä *Terveys-Hymy* ole huomioinut neuvoston samasta aiheesta vuonna 2004 antamaa lausumaa, ja antoi lehdelle vakavan huomautuksen.

TOISELLE OTAVAMEDIAN lehdelle eli *Alibille* neuvosto antoi langettavan päätöksen. Kantelu kohdistui lehdessä 11/2016 julkaistuun juttuun. Lehti oli julkaissut henkirikoksen uhrista kertovassa jutussa vanhan kuvan. Kuvateksti leimasi kuvassa esiintyneen henkilön perusteettomasti jengitaustaiseksi.

Alibi oikaisi asian, mutta reagoi virheeseen huomattavan myöhään, neuvosto toteaa.

Lahtonen myös pahoitteli virhetä verkossa ja printtilehdessä julkaistussa oikaisussa virhettä.

Neuvosto käsitteli 25. tammikuuta pitämässään kokouksessa yhteensä kuusi kantelua, joista neljä sai vapauttavan ratkaisun. ●

Manu Marttinen

Pelipaikoilla. Tämän kuvan ottanut STT-Lehtikuvan kuvajournalisti Martti Kainulainen kuvasi itsenäisyyspäivän mielenosoituksen kahinoita lähietäisyydeltä. Pressiliivi takasi sujuvan yhteistyön viranomaisten kanssa.

Liiveissä vai ilman?

MARJA HONKONEN, TEKSTI • MARTTI KAINULAINEN, LEHTIKUVA, KUVA

Konkarikuvaajalle pressiliivi on mielenosoituksissa vakiovaruste. Journalistiliitto ja poliisi suunnittelevat yhteisiä koulutuksia pelisäännöistä.

”Haluan paikalla olevien tietävän, minkä takia olen siellä: ottamassa kuvia, joita julkaistaan”, sanoo STT-Lehtikuvan konkarikuvaaja **Martti Kainulainen**.

Kainulainen seurasi viime itsenäisyyspäivän mielenosoituksia Helsingissä kamera kaulassa ja pressiliivi päällä. Liivit ovat hänelle vakiovaruste, aina autossa mukana. Niitä tarvitaan myös jalkapallo-otteluissa ja onnettomuuspaikoilla.

Kainulainen pitää pressiliivien käyttöä tärkeänä. Sekavasakin tilanteessa poliisin täytyy voida nopeasti todeta, kuka on paikalla työtehtävissä.

”Ei siinä ole aikaa kaivaa kukarosta kuvatonta pressikorttia luotto- ja bonuskorttien seasta”, Kainulainen sanoo.

POLIISIN TOIMINTA herätti itsenäisyyspäivänä närää, kun osaa toimittajista ei päästetty poliisin rajaamalle alueelle Kaisaniemessä. Syynä oli näkyvien tunnusten puute: kaikki eivät tienneet pressiliivivaatimuksesta.

Esimerkiksi *Aamulehden* toimittaja **Tuomas Rimpiläinen** poistettiin poliisin ja mielenosoittajien väliseltä alueelta.

Kieltoa Rimpiläiselle ei tilanteessa perusteltu. Hän pitää sitä ylimitoitettuna rauhalliseen tilanteeseen nähden.

”Kaulassani roikkuneen pressikortin olisi pitänyt riittää.”

Myös MTV Uutisten rikos- ja oikeustoimittaja **Päivi Hannula** oli liikkeellä ilman pressiliivejä, mutta sai liikkua kulkueiden välillä vapaasti siihen saakka, kun niitä alettiin purkaa. Hänellä oli mukanaan kameramies ja mikrofonin firman tunnuksilla.

Pressiliiveihin Hannula suhtautuu varauksella. Mediaan aggressiivisesti suhtautuvassa joukossa toimittajalle voi olla

hyvä, ettei häntä heti tunnisteta.

TOIMITTAJA SAA liikkua tunnistamattomana mielenosoittajien joukossa. Poikkeuksena ovat poliisin eristämät alueet, joihin päästetään vain harkiten, Poliisihallituksen viestintäpäällikkö **Marko Luotonen** muistuttaa.

Journalistiliitto ja poliisin viestintäväki tapasivat tammi-kuussa ja sopivat, että pelisäännöistä tiedotetaan jatkossa paremmin. Tarkoitus on myös järjestää koulutusta.

Maaliskuussa Poliisiammattikorkeakoulu järjestää Poliisitointa toimittajille -kurssin.

Poliisin viestinnän kannalta erityinen ongelma ovat nopeasti leviävät huhut. Väärää tietoa levitetään jopa tahallaan.

”Nykyään joudumme tiedottamaan aika paljon myös siitä, mitä ei ole tapahtunut”, Luotonen sanoo.

LISÄTIEDOT POLIISITOIMINTAA TOIMITTAJILLE -KURSSISTA: JUSSI.HAKANIEMI@POLIISI.FI. HAKUAIKA PÄÄTTY 15. HELMIKUUTA.

MEDIAHUBILLE TYÖEHTOSOPIMUS MARATONNEUVOTTELUISSA

Journalistiliitto ja Palvelualojen työnantajat (Palta) pääsivät 31. tammikuuta sopuun MTV:n uutisia tuottavan Mediahub Helsingin työehdoista.

Uudessa sopimuksessa työntekijät muun muassa pidensivät työaikaansa ja tinkivät työaikalisistä. Sopimus on voimassa taannehtivasti viime joulukuun alusta tämän vuoden lokakuun loppuun asti.

Sopimus on merkittävä, sillä se on ensimmäinen ohjelmajohdon työehtosopimus MTV:n yritysrahoituksen uudistamisen ja ulkoistusten jälkeen.

Ilman uutta työehtosopimusta Mediahubin työehdot olisivat määrättyneet lain perusteella.

Journalistiliiton edunvalvontajohdajan **Petri Savolaisen** mukaan ilman työehtosopimusta ei olisi minimipalkkoja eikä työaikaerusteita lisä. Myöskään työrauhavelvollisuutta ei olisi.

Savolaisen mukaan työnantaja olisi halunnut Mediahubille elokuva- ja tv-alan työehtosopimuksen, joka on edulltaan nyt neuvoteltua heikompi. Uusi sopimus asettuu vanhan sopimuksen ja elokuva-tessin sekä lain välimaastoon.

”Mediahubilaiset tinkivät työehdoistaan. Nyt on sovittu vanhojen palkkojen säilymisestä, mutta lisät pienenevät ja työaika pitenee ja joutaa aikaisempaa enemmän”, Savolainen sanoo.

Keskimääräinen työaika Mediahubissa on **Sipilän** hallituksen kilpailukyky sopimuksen edellyttämää edellyttämää tunnin pidempi eli 115 tuntia kolmessa viikossa.

Vanhassa MTV:n tessissä vastaava työaika oli 112,5 tuntia. Lain mukainen työaika on 120 tuntia.

Myös Paltan työmarkkinapäällikkö **Anu Sajavaara** pitää tärkeänä, että osapuolet pääsivät sopimukseen.

”Tulevaisuus näyttää, miten hyvin nyt sovittu neuvotteluratkaisu auttaa varmistamaan sen, miten Mediahubin kaltainen yritys pystyy toimimaan vaativissa kilpailuolosuhteissa”, Sajavaara sanoo.

Neuvottelut kestivät poikkeuksellisen kauan, koska sopimus neuvoteltiin lähes kokonaan uusiksi ja läpi käytäviä asioita paljon. Neuvottelut alkoivat marraskuussa.

Manu Marttinen

Yhdistykset

KESKI-POHJANMAAN Journalistien vuosikokous on 18. helmikuuta kello 12 Hotelli Kaarlessa Kokkolassa. Keskusteltavana muun muassa huvilan myynti. Ilmoittaudu 10.2. mennessä: k.hietala@kotinet.com.

POHJOIS-KARJALAN Journalistiyhdistyksen vuosikokous 25. helmikuuta kello 13 Joensuussa Ortodoksisessa kulttuurikeskuksessa, Kauppakatu 44. Ilmoittaudu kello 12 alkavalle lounaalle 17.2. mennessä: pkjournalisti@gmail.com.

HSJ:N VUOSIKOKOUS. Helsingin Seudun Journalistien sääntömääräinen vuosikokous Sokos Hotel Presidentissä, Eteläinen Rautatiekatu 4, Helsinki 16. maaliskuuta kello 18. Ennakkoon ilmoittautuneille on tarjolla iltapalaa ruokajuomineen kello 17.20 alkaen. Kokouksessa käsitellään HSJ:n sääntöjen 23§:n edellyttämät asiat. Journalistiliiton tervehdyksen kokousväelle tuo palvelujohtaja **Simon Huldén**. Ilmoittaudu: www.

hsj.fi tai puhelimitse: 050 439 4538 tai 050 518 3353.

KYMENLAAKSON Journalistien vuosikokous on Assan Popsiksessa Kouvossa 18. maaliskuuta kello 12. Paikalla Journalistiliiton palvelujohtaja **Simon Huldén**. Ilmoittaudu 28.2. mennessä: ritva.launeskoski@iitinseutulehti.fi.

VUOSIKOKOUS JA JUHLA. Ylen Ohjelmatoimikijöiden vuosikokous on 18. maaliskuuta kello 12 Folkhälsanin Arenan auditoriossa Helsingissä, Topeliuksenkatu 20, Helsinki. Valtakirjojen tarkastus kello 10–12. Vuosikokouksen jälkeen YOT:n 15-vuotisjuhla kulttuuriareena Gloriaassa. Ilmoittaudu: helena.pekarila@yle.fi tai 040 5059794.

FREELANCE-AMMATTIOSASTO FAO ry:n vuosikokous on 25. maaliskuuta kello 14 Hotelli Helkan Saarnikabinetissa, Pohjoinen Rautatiekatu 23, Helsinki. FAO:n jäsen voi edustaa valtakirjalla myös kahta

muuta jäsentä. Ilmoittaudu illalliselle viimeistään 16.3. osoitteella: seppo.metso@yle.fi.

YHDISTYNEET Mediatyöntekijät YMT ry:n vuosikokous on 28. maaliskuuta kello 17 Ravintola Loistes-
sa Kaivokatu 3, Helsinki. Jäsen voi äänestää kahden yhdistyksen jäsenen antamalla valtakirjalla. Ilmoittaudu viimeistään 20.3. osoitteella: seppo.metso@yle.fi.

Ammattitaitoinen TOIMITUS-SIHTTEERI

etsii töitä (printti/digi)
pääkaupunkiseudulta.
Löytöpalkkio 1000 €.

Vastaukset:
Freetoimittaja3@luukku.com

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU

3/2017 aineisto 22.2.
ilmestyy 3.3.

ILMOITUSMYYNTI:
ilmoitukset.journalisti@
journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi > ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Päivitä yhteystietosi!

Journalistiliiton jäsenkirje kertoo muun muassa liiton järjestämistä tapahtumista, jäseneduistasi, työsi ehdoista ja media-alan käänteistä. Kirjettä ei tarvitse erikseen tilata, vaan jäsenenämme saat sen sähköpostiisi muutaman kerran kuussa – kunhan osoitteesi on rekisterissämme ajan tasalla.

Muistathan siis ilmoittaa liitolle muuttuneista yhteystiedoistasi. Kätevimmin teet sen sähköisellä lomakkeella, jonka löydät osoitteesta journalistiliitto.fi/jasenpalvelut/lomakkeet.

Uppdatera dina medlemsuppgifter!

Får du Journalistförbundets medlemsbrev till din e-post? Om svaret är nej är dina medlemsuppgifter sannolikt föråldrade. Det är viktigt att Journalistförbundet har rätt kontaktuppgifter till medlemmarna. Enklast uppdaterar du dina uppgifter på adressen journalistiliitto.fi/fi/jasenpalvelut/lomakkeet.

Medlemsbrevet innehåller information om kurser, stipendier, medlemsförmåner, förbundets evenemang och aktuella branschfrågor. Kolla också att medlemsbrevet inte hamnat i "skräpkorgen" i din e-post.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE /
TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16,
00530 Helsinki
Broholmsgatan 16,
00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalisti-
liitto.fi

förnamn.efternamn@journalisti-
liitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä on
valvoa journalistien ja journalismin
etuja. Jäsenkuntamme koostuu
viestintäalan ammattilaisista, kuten
toimittajista, kuvaajista,
graafikoista, kääntäjistä ja
kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Piritorin ässä

Roller derby on feministinen laji, joka pyrkii edistämään yhdenvertaisuutta ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia. Samalla se on rajua urheilua, jossa iskeydytään rullaluistimet jalassa päin betonia.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • SAKARI PIIPPO, KUVA

”Viikoittain tulee kymmeniä mustelmia”, arvioi toimittaja **Jenni Hakkarainen** roller derbyssä saamiensa kolhujen määrää.

Mustelmien laskemisen hän lopetti jo lajin alkeiskurssilla viime syksynä.

Roller derby on nopea joukkuepeli, jossa pelaajat rullaluistelevat ovaalilla radalla. Pisteitä tekevät jammerit pyrkivät ohittamaan kilpailevan joukkueen blokkerit. Kolhuja tulee, kun blokkerit pysäyttävät jammerien etenemisen tai ”hittaavat” heidät ulos radalta.

Karun lisämausteen lajiin tuo se, että roller derbyä pelataan urheiluhallien lisäksi myös betonialustoilla.

”Kyllähän se sattuu, kun tömähtää takapuoli edellä betonille, mutta varsinkaan pelien aikana kolhuja ei edes huomaa”, Hakkarainen sanoo.

Mikä tällaisessa lajissa viehättää?

”Voiman tunne. Toiset saavat sen salilla käynnistä, minä roller derbystä.”

Myös mahdollisuus päästä nopeasti jopa kansainväliselle huipulle innostaa kilpailuhenkistä toimittajaa. Koska roller derby on pieni laji, jossa on vähän junioritoimintaa, voi aikuisena lajin aloittanut päästä muutamassa vuodessa mukaan kansainvälisiin peleihin.

Hakkarainen pelaa nyt Kallio Rolling Rainbow’n C-joukkueessa Piritorin Ässässä, mutta aikoo pyrkiä ensi kaudeksi B-joukkueeseen ja myöhemmin edustusjoukkueeseen.

Hän käy kolmesti viikossa seuran harjoituksissa sekä treenaa säännöllisesti salilla ja lenkkipolulla.

Hakkarainen kuitenkin lisää, että lajia voi harrastaa myös ilman kilpailua.

”Derby sopii kaikille, jotka tykkäävät joukkuelajeista, joissa saa painaa täysillä.”

ROLLER DERBY SYNTYI Yhdysvalloissa noin sata vuotta sitten. 2000-luvun alussa se koki renessanssin, kun joukko feministejä halusi luoda tilan, jossa nimenomaan naisten ja tyttöjen on hyvä urheilla.

”Minulle derbyssä tärkeintä on urheilu, mutta feministisyys on plussaa.”

Useimmat derbyjoukkueet ovatkin avoinna vain naisille. Lajin feministiseen ideologiaan kuuluu kuitenkin, ettei kenenkään omaa sukupuolimäärittelyä kyseenalaisteta. Lisäksi Hakkaraisen omassa seurassa myös mieheksi itsensä kokevat ovat tervetulleita harjoituksiin.

”Minulle derbyssä tärkeintä on urheilu, mutta feministisyys on plussaa. On hienoa, että derbyseurat ottavat avoimesti kantaa. Kallio Rolling Rainbow oli esimerkiksi viime vuonna Helsinki Pride -kummina.”

Feministisyydestä huolimatta derbyjoukkueiden pukuhuoneissa ei silti harrasteta aktiivista maailmanparannusta, Hakkarainen sanoo.

”Derbypelaajat ovat ehkä kuitenkin keskimääräistä kiinnostuneempia yhteiskunnallisista asioista. Joukkueen Facebook-ryhmässä on puhuttu paljon esimerkiksi syksyn Yle-kohusta. Kommentit siitä olivat aika samantlaisia kuin toimittajapiireissäkkin.” ●

VAPAALLA

JENNI HAKKARAINEN

● 26-vuotias helsinkiläinen toimittaja ja opiskelija.

● Työskentelee STT:ssä tarvittaessa töihin tulevana uutistoimittajana ja toimitussihteerinä.

● Opiskelee suomen kieltä Helsingin yliopistossa. Valmistunut medianomiksi Haaga-Helia-ammattikorkeakoulusta vuonna 2015.

● Pelannut syksystä lähtien roller derbyä Kallio Rolling Rainbow'n C-joukkueessa Piritorin Ässissä. Harrasti aiemmin 10 vuotta ringetteä.

◀ **Karujen paikkojen peli.** Jenni Hakkaraisen joukkue Piritorin Ässät on nimetty Sörnäisten metroaseman kupeessa olevan aukion (virallisesti Vaasanpuistikko) mukaan. Ryhmä harjoittelee Jätkäsaaren Bunkkerissa.

Täyttää asiaa asian vierestä

Julkishallinnon kapulakielinen ja vaikeasti avautuva tiedotustapa on ollut kansalaisten riesana vähintään yhtä kauan kuin valtasväki on vaivautunut alaimaisilleen touhuistaan jotain kertomaan.

Kiteytetysti ongelma on siinä, että valtion viestintätiimit (VaVisTin) koittavat usein jostain mystisestä syystä piilottaa oleellisen asian kaikenlaisen vaihtoehtoisen tauhkan sekaan.

Lajin epävirallisen Suomen ennätyksen taisi tehdä tammikuussa liikenne- ja viestintäministeriö, joka kätki tiedon liikenneverkkoselvityksen keskeytyksestä pitkän tiedotteen viimeiseen kappaleeseen.

Otsikkokaan ei vihjannut mitään draamatiesestä käänteestä: ”Ministeri **Berner**: Väylien rahoituksen uudistustarve on ratkaistava.”

Varsinaista uutista edelsi lähes 4 000 merkkiä muun muassa tällaisia lauseita: Toimiva liikenneverkko on kasvun, kilpailukyyn ja työllisyyden verisuonisto. Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa linjattu liikenteen päästövähennystavoite on kunnianhimoinen. Maakuntaudistuksen valmistelussa on tärkeää pian päättää, miten valtion ja maakuntien työnjako ja vastuut jaetaan liikenteen osalta.

Manu Marttinen

Lapsikortti esiin

Lähes täydellisen kritiikittömässä julkisuudessa vuosikymmenet paistatellut ex-jääkiekkoilija **Teemu Selänne** joutui tammikuussa kotikutoisen parodiavideon pilkan kohteeksi.

YouTube-videolla hassuteltiin lähes absurdilta kuulostavalla ajatuksella, että Selänneellä ei menisikään fantastisesti.

Se oli niin kova väite, että Selännekin joutui turvautumaan julkisuuden hallinnan tehokaimpaan, mutta halpamaisimpaan aseeseen: lapsikorttiin.

Korttia on vilauttanut kovan paikan tullen moni muukin julkkis, viimeksi pääministeri **Juha Sipilä** Yle-gaten roihutessa kuumimmillaan.

Selänne sanoi Ylen haastattelussa, että ”jos lapsi alkaa itkeä tuollaisen nähtyään, sitä alkaa miettiä, että mihin pitäisi vetää raja.”

Rajan voi vetää vaikka siihen, että sanoo vaan tomerasti, jos ei pidä kritiikistä. Lasten taakse meneminen on jotenkin vaivaannuttavaa.

Manu Marttinen

Neljäs kerta toden sanoo

Talouslehti *Forbesin* Suomen-version pyrkimys nousta Suomen johtavaksi talousmediaksi on alkanut vähän takkuisesti. Siis sillä samalla tapaa ”vähän” kuin Länsimetro on ”vähän” myöhässä.

Lehden ilmestyminen on lykkääntynyt jo kolmasti. Ensin se piti lanseerata vuonna 2014, mutta mainosmarkkinat sakkasivat ja kustantaja jänisti. Sitten tavoiteltiin viime joulukuuta. Aikataulu oli epärealistinen.

Tammikuussa lehden koko Suomen-toimi-

tus irtisanoutui. Latvialaiskustantaja oli toimitajilta kysymättä suunnitellut heille journalistimin etiikan kanssa sotivia tehtäviä. Riita liittyi kustantajan mukaan sisältömarkkinointiin.

Lehden ilmestyminen lykkääntyy jälleen, maaliskuun loppuun. Asiasta kertoi ensimmäisenä *Maaseudun Tulevaisuus*.

Nyt *Forbes Suomeen* etsitään toimittajia, ”jotka ovat valmiita kirjoittamaan suomalaisten yrittäjien menestystarinoista”. Latvialaisten kustantajien menestystarinoista Suomessa on vähemmän kirjoitettavaa.

Luottamusta herättää se, että *Forbes Suomi* kertoi liittyvänsä JSN:n jäseneksi. *Takasivu* lähettää piilomainonnasta muutenkin usein motkottavalle neuvostolle jaxuhalin. Luvassa voi olla ”vähän” lisää hommia.

Marja Honkonen

